

ئاكره پي شاغلا ديوانا

ښووارتن و بهرهه فڪرن
د. فاخر حسنه گولي

سەنتەرىيە زاخۆ بۆ قەسكۆلەينەن كوردى

ديوانا
ئاغا ئاكرمىيە

پەرتووك

د. فاخر حەسەن گوئى

قەسكۆلەينەن و بەرھەققەرن

ئىككى / ۲۰۲۲

چاپ

ديار عبدالله
جەگەرخوين جەمەيل
وارھيل عبدالباقى

ديزاین
بەرگ

978-9922-661-00-1

ISBN

D- / ۲۶۶۰ / ۲۱

ژمارا سپاردنە

© مافى چاپى يى پاراستىه بۆ

سەنتەرىيە زاخۆ بۆ قەسكۆلەينەن كوردى

Zakho Centre
for Kurdish Studies

سەنتەرىيە زاخۆ بۆ قەسكۆلەينەن كوردى

✉ zcks@uoz.edu.krd ☎ +964 750 471 0863

📍 Iraq- Kurdistan region, Zakho- University of zakho

دیوانا

ئاغا ئاكرهیی

پیشهکی

هندەك هەلبەستەن سەرەرای قەھاندنا هەلبەستان، د چەندین بیاقین دیتەر ژیدا کار کرینه و سەرکەفتی بووینە، (موحەمەد ئەمین ئاکرەیی) ئێک بوو ژ ئەوان کەسان ئەوین پینگاڤ د گەلەك بیاقاندا هاقیتین ب تایبەتی د کاری راگەھاندن و هەلبەست قەھاندنی دا، د ئەقی پیشەکییدا هەول هاتیەدان ب شیوەیەکی کورت باس ل سەر ژیاننامەیا جفاکی، رەوشەنبیر و سیاسیا هەلبەستەنی بەیتەکرن، ل داوی گرنگترین تیبینین ئەقی دیوانی بەینە بەرچاڤکرن.

هەلبەستەن ژلای جفاکیه:

(موحەمەد ئەمین عەزیزخان موحەمەد ئەمین) خەلکی ئاکری، ناقدار ب (ئاغا ئاکرەیی)، ل ساڵا (۱۹۴۲)ی، ل گوندی (ئومەر خوشان) سەر ب دەقەرا (سویرچیان) قە هاتیە ل سەر دونیای. زارۆکینیا خوە ل کولان و سرۆشتی گوندی ناڤهاتی دەریازکریوو. ژیارا هەقزینی ل گەل خانم (فەزیلا موحەمەد حەکیم) پیکهینابوو، خودای مەزن چار کور (عەزیز، زێرەقان، سەگقان و پیناس) و چار کچ (قیان، هێرۆ، ئادار و دلناز) ب ئەوان بەخشی. ناڤبری ل ریککەفتی (۱۹۹۸/۴/۲۲) ل باژیری ئاکری مائناڤایی کر.

هەلبەستەن ژلای رەوشەنبیری - سیاسی قە:

(موحەمەد ئەمین) د ژیی شەش سالییدا ب مەرەما خواندن ژلای مالباتا خوەقە بو باژیری ئاکری هاتە هنارتن. ب پشتهقانی و هاریکاریا مالباتی و ب هەول و بزاقین ئەوی خواندنا خوە یا سەرەتایی و ناڤنجی ل باژیری ئاکری ب داوی هینا. ب مەبەستا بەردەوامیدان ب خواندن بەرەڤ

باژێری مويسلیقه چوو و خواندنا خوه ل (ئامادهیا پیشه‌سازی) گه‌هاندە دویمایه‌ی. ل سالآ (۱۹۶۰-۱۹۶۱)ی، پیشکیشی کولێژا (فرۆکه‌فانی) ل باژێری به‌غدا کر، ئی ژبه‌ر سیاسه‌تا شوڤینیا ئه‌وی سه‌رده‌مییا رژیما عیراقی، داخوازا ئه‌وی نه‌هاته په‌ژراندن، ئی ل سه‌ر باوه‌رنامه‌یا (ئاماده‌ییا پیشه‌سازی) وه‌ک (هاریکاری ئه‌ندازیارییا ئه‌لکترونی) هاته دامه‌زراندن و ده‌ستبکاریبوو.

هه‌لبه‌ستقانی بیروباوه‌ریین موکوم ب دۆزا گه‌لێ کورد و کوردستانێ هه‌بوو. هه‌وێ و بزاقین باش پیخه‌مه‌ت ملله‌تی خوه کرن، ل سالآ (۱۹۶۳)ی، ژبه‌ر په‌یدابوونا شوڤه‌شا ئه‌یلوئ (۱۹۶۱-۱۹۷۵)ی، ب رپه‌ریا (مه‌لا مسته‌فا بارزانی) ژ کاری خوه یی (هاریکاری ئه‌ندازیارییا ئه‌لکترونی) هاته دویرئیخستن. هه‌ر د ئه‌وئ سالییدا هاته ده‌سته‌سه‌رکرن و زیندانیکرن.

هه‌ر ژ سالآ (۱۹۶۴)ی، هه‌تا دویمایه‌یکا سالآ (۱۹۶۵)ی، هه‌لبه‌ستقانی د چه‌ند کومپانیین بیانیدا کار کریوو. ل سالآ (۱۹۶۶)ی، زقریقه جه‌ی ژ دایکبوونا خوه گوندی (ئومه‌ر خو‌شان) سه‌ر ب ده‌قه‌را سویرچیان فه‌. ل سالآ (۱۹۶۷)ی، پشتی شه‌ر و هیرشین گران که‌فتینه ل سه‌ر کوردستان، بریار دا ببیته پیشمه‌رگه و چوو دناق ریزین شوڤه‌شا ئه‌یلوئ و هه‌تا سالآ (۱۹۶۸)ی، ب کاری شوڤیری رادبوو و هاتن و چوون د ناچه‌را ده‌قه‌را بارزان و گلاله‌یدا دکر و ئه‌وا ژ ده‌ستی ئه‌وی هاتی کیماسی نه‌ دکر. هه‌لبه‌ستقان که‌سه‌کی وه‌سا بوو خوه ده‌اقیته هه‌ر کاره‌کی هه‌با و بیا خزمه‌ت بو گه‌ل و وه‌لاتی.

ل ده‌ستپیکا سالآ (۱۹۶۹)ی، بو (ئیزگی ده‌نگی کوردستانا عیراقی) هاته داخوازکرن وه‌ک بیژه‌ری نووچه‌یین عه‌ره‌بی پاشان بو پشکا کوردی (کرمانجی) هاته فه‌گوه‌استن. هه‌تا به‌یانا (۱۱)ی ئادارا سالآ (۱۹۷۰)ی، به‌رده‌وام بوو، پاشان فه‌گه‌ریا باژێری ئاکری، ئی ژبه‌ر به‌رده‌وامیدان ب

- ل ساللا (١٩٧١)ئى، نامىلكەكا ھەلبەستىن (موحەمەد ئەمىن ئاكىرى) ل ژىر ناڧونىشانى (بشكۆزەك ژ باخچىت كوردستانى) كو نڧىسەرى ناڧدار (سادق بەئەدىن ئامىدى) پىشەكىك بۆ نڧىسابوو و ھاتبوو چاپكرن.
- شىوازى نڧىسىنا ئەڧى ديوانى ب دەڧۆكا دەڧەرا (ئاكرى) ھاتىە نڧىسىن و ھەر كەسى ب ھویرى ئەڧى ديوانى بخوینىت دى ئەڧ چەندە بۆ ئەوى ديار بیت.
- ھەول ھاتىەدان ھەر پەيڧەكا نە رۆھن يان پەيڧىن پىڧى ب پىناسەكرنى د ديوانىدا، ب شىوہىەكى رىكوپىك ل پەراويزان ھاتىنە نڧىسىن.
- چونكى پتريا ديوانى، دىرۆكا ڧەھاندنا ھەلبەستان ھاتىە دياركرن، ئەورا مە ھەولدايە ب ئەڧى شىوہىە بەردەست رىكبىڧىن. لى ھەژى گۆتنيە كو ئەڧ ھەر شەش ھەلبەستە: (ھەمى دزانن، گولئ بۆچى، كەنگى، ھىڧى، چاڧ كەسك و لىڧ شەكر)، بى مىژوو و جەئ ڧەھاندنيە، ئەورا جەئ ئەوان ل داوييا ديوانى ھاتىە كرن.
- ب ھىچ رەنگەكى مە دەستكاريا رىنڧىسا ھۆزانڧانى نەكرىە، ب تنى د ئەوان پەيڧاندا كو ب شاشيا رىنڧىسى دەيئە ھژمارتن و كارتىكرنى ل رىتم و واتايا ھۆزانى و چارچووڧى گشتىئ ئەوى ناكەت، راستڧەكرن ھاتىنە ئەنجامدان، بۆ نموونە: (چو- چوو)، (بو- بوو)، (بو- بۆ) و... ھتد.
- ژبەر ئەو ئەڧىنيا (موحەمەد ئەمىن ئاكىرى) بۆ گەل و ئاخ و وەلاتى خوە كوردستانى ھەى، چەندىن ھەلبەست د بياڧى وەلاتپارىزييدا ڧەھاندىنە و ل دەستپىكا ھەلبەستا (دنيا دوورە) دىڧىت:

وہلاتى مە توى كوردستان
دەما رەنگىن مە بەھشتا زەمان
ئەڧە ل مىژوو تول بندەستان

گەر عەمری من بگەتە سەتی
د قی ریکی دا بېم پرتی پرتی
ئەو چەکی من بۆ کوردا هەلگرتی
قەت دانانیم بۆ سمعەتا تەختی

- هەلبەستقانی ئەک هەلبەستەک بەلکی چەندی هەلبەستین خوە ب ناڤی
(نەورۆز) یا ناڤەرۆکا ئەوان گریڤایی ب نەورۆزی قە قەهانیدینە کو پیکهاتینە
ژ: جەژنا نەورۆز، جەژن و سەیران، گوڤەندا نەورۆزی، نەورۆز، نەورۆزا دلبرین...
هتد. ل دەستپیکا هەلبەستا (جەژن و سەیران) هاتیە:

هاتە قە نەورۆزا دلان
هاتە قە دەمی باغ و گولان
هاتە قە دەمی گۆرینا جلان
سۆر و زەر بۆون تیکدا گولستان

- پێشمەرگە د هەلبەستین (موحەمەد ئەمین ئاکرەیی) دا ئانکو پارێزقان،
خەباتکەر، جانفیدا، قەهرەمان، دوژمن بەزین، میرخواز... هتد. ئیک ژ
هەلبەستین خوە بناڤی (پێشمەرگە) قەهانیدیه، بۆ نمونە د چەند مالکین
ئەویدا وها دبێژیت:

پێشمەرگەمە ل ناڤ شاری
گەلەک چەلەنگم ل شەفا تاری
چەند خۆشە بۆ وەلات فیداکاری
ئەگەر پۆح و جانا بکە یاری

پێشکیش بۆ کوردستان

- هەلبەستقانی ناڤین چەندی چیاپین ناڤدارین باشووری کوردستان هیناینه:
(چیاپ شیری، زوزک، هندی، سەفین، مەتین، گارە، بیخیر، حەمرین، پیرس،

پیرمه‌گرون و هه‌بیهت سوڵتان) بیره‌ینانا چیا‌یان بۆ ئەوی چەندی دزق‌ریت
کو چیا بۆ کوردان نیشانا خوم‌پراگری و سەر‌بلند کرنییه و خوه
نەچەماندننیه. د چەند مالکین هه‌لبه‌ستا ب ناڤی (ئەز و هه‌لگۆرد) ناڤین
چەندی چیا‌ین کوردستانی هیناینه و دب‌یژیت:

هه‌لگۆرد زۆزکی کره پیکه‌نین
چیا‌ی بیخ‌یری گازی کره سه‌فین
ده‌می دوژمن ره‌قی ل سه‌ری هندی
پیرس و مه‌تینا مزگینی دا هه‌مرین

- چەندی هه‌لبه‌ستین ئەڤی دیوانی ب ئەڤینداریی ڤه گری‌داینه مینا: نمو‌نا
ئەڤینی، کچا میرا، نیرگزا جۆری، به‌ژن زراف، ئەم بی مرادین، پرچ ره‌ش...
هتد.

- هه‌لبه‌ستانی د ناڤ هه‌لبه‌ستین خوه‌دا چەندی شیره‌ت هیناینه و ب ئەڤی
شیوه‌ینه: "ئەگەر خودی هیز دا ته زولمی پی نه‌که چونکه خودی ل ته
به‌یزتره"، "خۆ ل راستی لانده‌ده بلا ب سه‌رنه‌کهڤی"، "ل سه‌ر مافی‌ت خۆ شه‌رمی
ل که‌سی نه‌که تو ل که‌س نه‌ترسه"، "چو جا نه‌فره‌تی ل ملله‌تی خۆ نه‌که"،
"هه‌ری دل‌سۆز به بۆ ملله‌تی خۆ هه‌تا دم‌ری"، "چو جا دل‌ی خۆ ب دوژمنی نه
سۆزینه"، تو دزای بۆ چ کوش‌تا که‌وی یا هه‌لاله؟ چونکه دوژمنه‌ قه‌ومی
خۆیه"، "ئەگەر د ده‌ست و دایه‌کی دا ب سه‌رکه‌فتی ل سه‌ر خۆ نه‌چه"، "ژن
میرا تینه‌ دونه‌یای ئو میر میژووی چیدکه‌ن"، "ل مه‌یدانا شه‌ری میر چاک
دیار دبن"، ئەز ریزای وی که‌سی دگرم ئەو من خۆش بقی‌ت ئو ئەو که‌س من
خۆش دق‌یت یی من هه‌ل سه‌نگران دب‌یت".

دیاری بۆ بارزانی^(۱)

دیاری بۆ ته گیان بارزانی
خهلات ژ تهرا ژیان ب ئهرزانی
تو ههر هیقی و ئومییدا کوردانی
بۆ دوژمن ژههری ژ مهرا دهرمانی
ماچ ههیه پیشتر ل جانی
ئهو ژی بۆ ته دیاری بارزانی
چهند ساڵ و دهمه ته بین نهدا
چو ئاگرا ژ تهرا تین نهدا
ته بۆ گۆرگا ههر پئی نهدا
بکهفنه ناف پهزی مهدا
تو ههر مایه هشیار وهك شقانی
سلافا بۆ ته بن بارزانی
چهند شهقا هوون مانه بی نان
چهند پۆزا وه خوارهك^(۲) نهبوو بۆ زاران^(۳)
وه بۆ کوردا ههر پئی دانان
داکو بی بههر نهبن ل ماف و ژیان

(۱) ئەف ههلبهسته ژ نامیلکا ب ناقی (بشکوژیته باخچیت کوردستان) ئەوا ل سالا

(۱۹۷۱) ئی ل بهغدا چاپ بووی هاتیه ومهگرتن.

(۲) خوارنهك.

(۳) زارۆكان.

بەلکو دا بگهەن یا تو دزانى
ب سەردارىا تە ئەى شىرى زەمانى

هاتین ل دوى^(۱) تە هزار هزار
ب ریشه د کوژین ئەژدها و کورمار

ل پیش خو دکیلین شوڤ و بهیار
لی هەلەدقینین دوژمن و نهیار

بەرنادهین پیا تە بو مه دانى
سلاڤ بو تە بن بارزانى

کول و کوڤان چوونە لىسا
خائنا^(۲) گازی کیره پىسا

بارزانى هاتەڤه دىسا^(۳)
نهيارا جى^(۴) نەمال سەرچ لىسا

هەر تو پیشەرەڤى پىرو لاقانى^(۵)
سلاڤ بو تە بن بارزانى

عەرب و کوردا بو کەيف و شاهى
دوژمن و نەمەردا بو ئاخ و ئاهى

(۱) ل دویڤ وی.

(۲) خائینا.

(۳) ديساقه، ديسان.

(۴) جه.

(۵) لاوانى.

ملاھتە تێکدا دیت رۆنھای
مژ و تەم نەما ئاسمان بۆ ساھای

شەف و رۆژ ھیشی دکەم ژ یەزدانی
یا رەببى ھەر بـئـرى بارزانی

ھەواینامەى کتیب

ئەز و ھەلگۆرد^(۱)

دێم و دچم بەرئ من یئ ل تە
ل شەفا رەش دیار نیە لوتکئ^(۲) تە
ھەردەم گوھئ من یئ ل گازی تە
ترسم بقەتئت^(۳) ھەقالیا من و تە

ھەلگۆرد ئاخینکئ تە ئەز ھەلاندم
گازندئت تە گەلەکن ئەز کراندم
بیرا خەم و کولئت تە ئەز ئقاندم
خەونئت شەفا رەش ئەز بزداندم

ھەلگۆرد چەند ساڵ و دەمە تو بەندی^(۴)
ژارئ بی کەس برینا تو کەواندی
سەرئ خو ھلینە ھیدی و ب مەندی^(۵)
شینە و زیمارە ھافینگەھا دەربەندی

ھەلگۆرد خو بچەمینە بو دۆلا شەھیدان
گازیکە چیا یئ شیرینئ ل خاکا بارزان
ھاتە گوھئ من قئریا ھەیبەت سوئتان
بیرا من ئیناقە ل شەرئ دەربەندی بازیان

(۱) ئەف ھەلبەستە ژ نامیلکا ب نافع (بشکوژئت باخچئت کوردستانئ) ئەوا ل ساڵا

(۱۹۷۱) ئ ل بەغدا چاپ بووی ھاتیە وەرگرتن.

(۲) گوپیتک، بلنداهی.

(۳) ژناف بچیت، نەمینیت.

(۴) گرئدایی.

(۵) ب ئارامی، ھیدی.

هه‌لگۆرد زۆزكى كره پيکه‌نين
چيایي بيخپىرى گازی كره سه‌فین
دهمى دوژمن ره‌قى ل سه‌رى هن‌درین
پىرس و مه‌تینا مزگینى دا چه‌مرین

هه‌لگۆرد من پسیارکر ژ سه‌رى سه‌کران
کانى پیره‌مه‌گرونى بى خودان
مه‌لیلى ژار هه‌رده‌م مژ و مۆران
بيژه من چ ئیها‌تن قه‌هه‌رمان

ژارى ره‌به‌ن گه‌رمیا هافینا
ل سه‌رى ته‌ چه‌لاند به‌فرا کانینا
هاتنه‌قه‌ چه‌ند ره‌قه‌ندیت گه‌رمینا
خۆزگه‌م بزانم چ دیارى بو ته‌ ئینا

هه‌لگۆرد ئەز و تو هه‌قه‌الین
دی رابله‌ بو كوردی ژار بنالین
خائن و پيسا ل ناک خۆب مالین
كه‌نگى ئەم كه‌ویت بى بالین؟

هه‌لگۆرد بيژه كۆفانى ته‌ چه‌ندن
يیت مژى^(۱) سه‌د جارا هندن
سووند ب بارزان دوژمن دی به‌ردن
وه‌لاتى مه‌ هه‌ر چه‌ندی ب فیل و فه‌ندن

هه‌لگۆرد دی بو ته‌ گرم ئەهدى^(۲) مه‌ردان
گه‌ر رزگار بوو ل عیراقى كوردستان
بریار بیت ل سه‌ر جانی‌ت مه‌ خۆرتان
ل بیر نه‌كه‌ین برایی‌ت خۆ ل تركیا و ئیران

(۱) من ژى.

(۲) عه‌دى، سۆزى، په‌یمان.

بارزانی پابوو ژ خاکا مهردان
کهفته پیشیا میر چاکیت کوردان

رهقانیدن ناحهز و ههمی نهیار
خائن و پیسا بوۆف^(۱) ههوار ههوار
خورتین پیشمه رگه نه هزار هزار
بوۆ دوژمنا بوونه ژه رهمار
رهقه ندا بجی هیلان واریت پار
زقس تانا رهش چوو بوووف بهار

هه و النامه ی کتیب

(۱) بوو.

قهلەم و تەهنگ (١)

هەستە بنقیسە ئەی قەلەم
کۆفان و دەرد و کول و ئەلەم
دئ هەر بنقیسە هەر دەم
تاب دەنگ تین چیا ئو چەم
ما هیش^(٢) بەس نینە ئاخ و خەم
تا کەنگی هیقییا ژ خەلکی بکەم

گەر جبر نەما ئەی قەلەم مۆر^(٣)
شەرت بئ تە پەر کەم ژ خوینا سۆر
دا ل دوی مین^(٤) دوژمنی سەر شۆر
نەبیژیت کورد بئ ماف ناچیتە گۆر
ئەقئ دئ کەم نیشان و مۆر
ئەزم دەرویشی ب تاس^(٥) و کەزی و پۆر^(٦)

(١) ئەف هەلبەستە ژ نامیلکا ب نافع (بشکوژیت باخچیت کوردستان) ئەوا ل سالا

(١٩٧١) ئ ل بەغدا چاپ بووی هاتیە وەرگرتن.

(٢) هیشتا.

(٣) خەم.

(٤) دا ل دویف مین.

(٥) خەم.

(٦) پەرچ.

ههسته بتهقینه ئهه تهنهنگ
دهنگی قهده ل ناه شهپ و جهنگ
بدهستیت خورتین شوخ و شهنگ
ژ نهیار و دوژمن را بکه دهنگ
بارازنی بو مه دانان نهخش و پهنگ
شیرین پلنگین ل دهراقین تهنهنگ

به گولهی جهرگی دوژمنی دهرم
ل ناه سهنگهرا نا بزقم بهرم
گهر فیشهک نهمان تلیا دی بهرم
دا ل مهیدا جهنگی نهبیته شهرم
دهمی بچی دمیمن لهش و تهرم
بو دوژمنی سهرشووو و بی شهرم

دنيا دووره^(١)

وهلاتى مه توى كوردستان
دهما رهنگين مه بههشتا زهمان
ئهقه ل ميژ بوو تول بندهستان

ببه لى دنيا دووره

مال ويرانى تازى و شينى
ژان و كول و دلبرينى
ملايه تىرو تيه نابينى

تا نوکه كورد يى كهپ و كووره

تيرۆ ئهم ههمى وهك براينه
ب دلى ئيك ئهم ههمى پازاينه
هه ر ئيك ئهم تيرا خو زانينه

بو وهلات د ريژين خوينا سووره

ئهم شهر ناخوازين بمرن شهپ و جهنگ
مه ناترسينن ئهف قييرين و دهنگ
مه دقين تيرۆ نهخش و رهنگ

مه نهقين شهر شهرى قووره

^(١) ئهف ههلبهسته ژ ناميلكا ب نافع (بشكوژيت باخچيت كوردستانى) نهوا ل سالا

(١٩٧١) ئ ل بهغدا چاپ بووى هاتيه ومرگرتن.

جهژنا ئاگرى (١)

ب رهنه گه كخ دى نهو ستيرا شهفهق برى
مللهتخ كهفن ئيناڤ سهر جهژنا ئاگرى

كى مللهتهه؟ كى جهژنه هندا پيرؤز؟
مللهتخ ميديا جهژنا مهژنا نهوؤز

نهو نهوؤزا سهرييت بهاره
كو د ههمى چيا گورييت ئاگرا دياره

ل چار رهخييت ئاگرى سههه رهنه گ
جفات رينشتن (٢) ب شاهى و ئاهه نه گ

گوڤه نهه و شاهى گريدان تا بهيائى (٣)
چوويي گرتن ئاواز بلنديوون ههيله يائى

هه ل دههه پيشان و ههتا جهان مايه
ههمى سهرييت ساليين مه جهژنه ل ههمان لايه

(١) نهف ههلبهسته ژ ناميلكا ب ناقى (بشكوؤزيت باخچيت كوردستانى) نهوا ل سالا
١٩٧١) ئى ل بهغدا چاپ بووى هاتيه ومرگرتن.

(٢) روينشتن.

(٣) سپيڊى.

بیروباومر^(۱)

ئەم ب پالە و جووتیار و خوندکار
دوژمن ب میك و لیۆشن و هنتار

ئەم ب زکی برسی هەتا هیقار
دوژمن ب زکی تیرو و پارە و دینار

ئەم بی مال و بی شوینوار
دوژمن ب دەرەبەك و خائن و ئیستعمار

ئەم ب بیرو و باومر و بریار
دوژمنی د دەست مەدا هەر هەوار هەوار

هەوارنامە کتیب

^(۱) ئەف هەلبەستە ژ نامیلکا ب نافع (بشکوژییت باخچیت کوردستان) ئەوا ل ساڵا

(۱۹۷۱) ئ ل بەغدا چاپ بووی هاتیە وەرگرتن.

نموونا ئەقینئ (١)

بۆستەك نەمايه ل قى كوردستانئ
كو خوينا كوردەكى پيڤه نەبیت
يان چيايهك نەمايه ل قى نیشتمانی
كو تەرمەك ل بن نەبیت
ل بەر هندی دلوپ دلویپت خوینی
بۆ شعریت خو دکەمه نموونا ئەقینئ

هه‌و‌ال‌نامه‌ی کتیب

(١) ئەف هەلبەستە ژ نامیلکا ب نافع (بشکۆژیت باخچیت کوردستانئ) ئەوا ل ساڵا
١٩٧١ئ ل بەغدا چاپ بووی هاتیە وەرگرتن.

دارا ئازادىي (١)

عهقر (٢) د نالينيت ل سهر شاخا (٣)

باران بهارا ئاق ددهت قان باخا (٤)

دلخ مندا هه نه هزار ئاخه

بو لاقيت (٥) بع كفن من حهيف و داخه

بهلى ئه و ئاخا هيستكيت شهيدا دبندا

ل ١١ ئادارى ههوار و بانگدا

دارا ئازادىي شين بوو دا مه ئهمهل (٦)

بهري دارى بو دوزمنا بوڤ (٧) ئهجهل

(١) ئهف ههلبهسته ژ ناميلكا ب نافع (بشكوژيت باخچيت كوردستان) ئهوا ل سالا

(١٩٧١) ئ ل بهغدا چاپ بووى هاتيه ومرگرتن.

(٢) عهور.

(٣) چيا.

(٤) باغا.

(٥) لاويت.

(٦) هيڤى، ئوميد.

(٧) بو ئهف.

یادگار^(۱)

چەند جا دیدارا تە تیتە پیش چاقئ من
یادگار و کۆقان دکەفنه هناقئ من

ژیەر هندی یە ئەزئ هاتیمە کورین
یئ ل من دای رەنگئ چیا یئ بەفرین

هه‌و‌ال‌نامه‌ی کتیب

^(۱) ئەف هەلبەستە ژ نامیلکا ب نافع (بشکۆژیت باخچیت کوردستانئ) ئەوا ل ساڵا
۱۹۷۱ئ ل بەغدا چاپ بووی هاتیە وەرگرتن.

شەرتەك دگەل خودئ (١)

دئ گەرم دگەل خودئ شەرتی
گەر عەمرئ من بگەتە سەتی (٢)
د قئ ریکیدا بېم پرتی پرتی
ئەو چەکی من بو کوردا هەلگرتی
قەت دانانیم بو سەعتا تەختی

هەو النامەئ کتیب

(١) ئەف هەلبەستە ژ نامیلکا ب نافئ (بشکوژیت باخچیت کوردستانئ) ئەوا ل سالأ

(١٩٧١) ئ ل بەغدا چاپ بووی هاتیە وەرگرتن.

(٢) سەدی.

جهژن و سهيران⁽¹⁾

هاته هه فه نه هوروزا دلان
هاته هه فه ده مه ئ باغ و گولان
هاته هه فه ده مه ئ گورپينا جلان
سوور و زهر بوون تيكدا گولستان
هات بهارا نه فه ئه ره فه زستان
هاته هه فه جهژنا كورد په رستان

خانم و زهرى ئاخفتن دگه ل تهيرانه
تولازا ئاواز دانه مل سهيرانه
نه هوروزا مه جهژنه و هه م سهيرانه
جئ⁽²⁾ باپيرئ مه كاوهى كوردستانه
وه كى شيرى هه رده م راوه ستانه
وان كره جهژن ل گوند و شارستانه

(1) نهف هه له بهسته ژ ناميلكا ب نافئ (بشكوژيت باخچيت كوردستانئ) نهوا ل سالا

(1971) ئ ل بهغدا چاپ بووى هاتيه و مرگرتن.

(2) جهئ.

جهژن و ئازادی^(١)

ئەگەر سێ دانان ب خۆی تەرزیت زادی
بزانە تو هەر بێ ههوار و دادی

چونکە ل تە یەقین بت کو بێ ئازادی
تە شینی و گریه نهك جهژن و شادی

^(١) ئەف هەلبەستە ژ نامیلکا ب نافع (بشکوژیت باخچیت کوردستان) ئەوا ل ساڵا
(١٩٧١) ئ ل بهغدا چاپ بووی هاتیە وەرگرتن.

دئ نائف ته نفيسم كوردستان^(١)

ل سهر دهفتـهـرا خوانـدـنـ

ل سهر قهـلـهـمـى شاهـى دنـى

دئ نائف ته نفيسم كوردستان

ل سهر گوسـتـيلـكا ئـالتـون^(٢)

ل سهر ددانـى زـيـرـى زهـرون

دئ نائف ته نفيسم كوردستان

ل سهر تـهـختـى بـويـكـينـى

ژبنـ پـردا هـيـمـنـى^(٣)

دئ نائف ته نفيسم كوردستان

ل سهر بـهـرى مـيـزى^(٤) ل سهر رزاي

ل سهر دلى داىـكا كـور لى كـوزاي

دئ نائف ته نفيسم كوردستان

ل سهر لويـليـا بـرـنـويـى

د نـاف سـهـنگـهـرا نـهـز و تـو چـوويـى

دئ نائف ته نفيسم كوردستان

(١) ئەف هەلبەستە ژ نامیلکا ب نائف (بشکۆزیت باخچیت کوردستان) ئەوا ل سالا

(١٩٧١) ئ ل بەغدا چاپ بووی هاتیه وەرگرتن.

(٢) زير

(٣) تەناهی، ئارامی.

(٤) مەزى.

ل سهر نيره^(١) و هنجاری جووتی

ل سهر پشتا گایع ناپالمع سووتی

دی نافع ته نقیم کوردستان

د نافع کوتانامه^(٢) هری

ل نافع سهنگه را شهری

دی نافع ته نقیم کوردستان

(١) نیریت خانی.

(٢) پهن.

یانزهی ئهیلوئع^(۱)

یانزهی^(۲) ئهیلوئع بانگێ کوردا بوو
دهنگێ بارزانی گازی مهردا بوو

خانی و باژیر و کهلاتا بهردهن
پایتهختا موسکو و واشنتون^(۳) و لهندن

دا بزانی ههمی کو ئهم ژێ مالهتین
وهکی مالهتا ئازاینه سههستهستین

چو جارا خو قهنادهین ژ جهنگا
پسیاری بکن ژ لاقیت^(۴) شوخ و شهنگا

کوردهی بادینا گاز کره سووران
چهکا ههنگرن و وهرنه مهیدانی

ههما پیکه پهتیکا شوپهشی ههکر
پارتی دیمکرات^(۵) ئاگرد رابن دگهل کر

دهه ساڵه ههەر ل مه تازی و شینی
نهما بوو خووشی و ئاشتی و ئهقینی

(۱) ئەف ههلبهسته ژ نامیلکا ب نافع (بشکوژیته باخچیت کوردستان) ئەوا ل ساڵا

(۱۹۷۱) ئی ل بهغدا چاپ بووی هاتیه وهرگرتن.

(۲) یازده.

(۳) واشنتون.

(۴) لاوئیت.

(۵) دیموکرات.

ناپـالم و سـارپۆخ شـیست و تـیرا
قـهت خـۆ قـهـنـهـدا ژ گـهـنـج و پـیرا

میژیی^(۱) میرو ژنا پزکی ل سهر بهری
بوونه خوولی زارۆک و جوان و پهری

بـلا جـهان بـزانیت ل هـهر چـار کـناره
بـلا میژوو بنقیسیت و بکتهه قراره

ل سهر جانج خورتا ئههد^(۲) و بریاره
ل کوردستانج نههیلن زالم و زۆرداره

هـات ۱۱ ی هـهـیقا ئـاداری^(۳)
قـهـرهـمانیت مه ژ چیا هاتنه خاری

عـهـرب و کـوردا دـهـست بـند کـره ئـاسـمانی
هـهر هـیقا دـکـهـن ژ یـهـزدانج بـانی

نـهـما ئـیدی شـهر و کـوشـتن و تـهـلان
ئـهـم هـهـمی بـرایـنه کـورپـیت مـام و خـالان

(۱) مهژی.

(۲) عههد، سۆز.

(۳) بهیانا (۱۱) ی ئادارا سالا (۱۹۷۰) ئ.

دوژمن بزانه^(١)

دوژمن بزانه كا دي چ بيژم
كوردستان نهز هشيارم نه گيژم
نهگهر خوينا خول سهر قئ ئاخئ نهريژم
بزانه نه مهردم پير دل قريژم

خودايئ مهزن بو ته گهلهك شاکرم
کو ته نهز ژ کوردا ژمار کرم
ئهو ئههدئ من دايه کوردا نابرم
نهگهر من بيري بزانه نهز کافرم

تيكدا ل من حهليان گوشت و ههستي
قيکرا ژ من قهتيان پشت به هستي
كەس نهمايه كو ئهم نهگههستي
شهرمه بو خائنا بهسه بندهستي

^(١) ئەف ههلبهسته ژ ناميلكا ب نافع (بشکوژيت باخچيت كوردستانئ) ئەوا ل سالا

١٩٧١ئ ل بهغدا چاپ بووي هاتيه ومرگرتن.

ئەم نە بىخ خىرىن^(۱)

ھەر چەند ئەم شايىرىن
لىق بۇ ئازادىق چاقەنىرىن

ل جەم دەولەتە ئەد بىخ خىرىن
دئ رابن شىنىق بۇ خو بگىرىن

لىق پا بزەنن كو ئەم د ويىرىن
دوژمنا ل بەر خو قەھىرىن

كوردين خودان عەردئ زىرىن
پەھلەوانىن ب دوژمنا فىرىن

ل رۇژا قەومانىق پانگ و شىرىن
نەقىيىت كاوهى دليىرىن

^(۱) ئەف ھەلبەستە ژ نامىلكا ب نافع (بشكوژىت باخچىت كوردستانى) ئەوا ل سالا

ئى ل بەغدا چاپ بووى ھاتىھ و مرگرتن. (۱۹۷۱)

رۆژا قەومانى^(١)

كوردستان ئەى خاكـا جوان
ئەهد و سويند بۆ تە و پەيمان
تەنـا نە بيت ژ مە گيان
هەتا بىيە ريزا مللەتان

ئەز كـوردم دنيايى دبينم
سەرى نەيارى د هەرشينم
بۆ خو ئازادىي د چينم
ئاشتى بۆ مللەتى قەدهوينم
خۆشـيى ل ريكـا خو د رەشـينم

^(١) ئەف هەلبەستە ژ ناميلكا ب نافعى (بشكۆژيت باخچيت كوردستانى) ئەوا ل سالا

ئى ل بەغدا چاپ بووى هاتيه وەرگرتن (١٩٧١)

بهژن زراف^(١)

بهژن زراف وهره ئاكرى ببينه
هاڤينگهها چيا سىپه لن پهزه كانينه
ل سهيرانا ژن و ميـرب دهف كهـنينه
ل تهنگاڤيا قههره مانن درا تژينه

^(١) ئەف ههلبهسته ژ ناميلكا ب نافع (بشكوژيت باخچيت كوردستان) ئەوا ل سالا

(١٩٧١) ئ ل بهغدا چاپ بووى هاتيه و مرگرتن.

ئەى زەمان^(١)

تو چەندى حىزى ھەرى ئەى زەمان
د چەرخا تەدا خودان و جاخ نەما
دونيائى بوونا كەسا دكەيه سامان
ژئەهاتيا تو دكەيه خودان فەرمان

^(١) ئەف ھەلبەستە ژ ناميلكا ب نائف (بشكوژيت باخچيت كوردستانى) ئەوا ل سالا
(١٩٧١)ئ ل بەغدا چاپ بووى هاتيه وەرگرتن.

ئەھد و پەیمان^(۱)

مێژوویدا خوۆ ھەمی مە تیکشەدا
هەتا نوکە کەسێ کورد لێک نەدا
بە خودای ئەگەر پۆژا مە ھەلدا
دێ کەینە گوڤەند ل وەلاتی ژیک جودا

ئیش و نالا دێ روی کەینەقە
ییت کەقن ھەمیا دێ نوی کەینەقە
سنۆریت میدیا دێ چار چرا کەینەقە
دیرسم و مەھابادی دێ ئاقا کەینەقە

جوییت خوینی لەوا مە بەردانە سەر زۆرا
دا ب ئاشکرا ب پارێزین عەرد و سنۆرا
کاروانییت شەھیدا مەدان ب تابۆرا
چ پکەین مە ئەقرو نینە جەئ پاپۆرا^(۲)

(۱) ئەف ھەلبەستە ژ نامیلکا ب نافعی (بشکوژیت باخچیت کوردستان) ئەوا ل سالا

(۱۹۷۱) ئی ل بەغدا چاپ بووی ھاتیە وەرگرتن.

(۲) گەمیا.

بھارا بچ مراد^(۱)

پیرسی رەبەن تو چەندى مەلیلی
ئەفە چەند سائە تو بەند و دیلی^(۲)

سەری خۆ ییخ بلند تو هەلینە
نی بن بەریت تە هەمی تژینە

هەمی لەشیت شێرانە ل قان وارا
واریت وان میرانە ییت جارا

ئەو واریت دۆست و هەقائە
جەح مەلا شنی بوون بەری هەفت سائە

ئەفرۆ ییخ لی تیت بیئا^(۳) بهاری
بیئا کولیکیت هەیقا ئاداری

ئەى بهارا جوان تو چەندا بی مرادی
توی رەوشا سائە تو هەوار و دادی

چەند جوان و پەری ل هیشیا تە بوون
چەند زاقاییت سائە ب هیشیا تە چوون

تو چوووی تە هیلان و ژبیرکرن
ئو زارۆک هەمی ب نایائما مرن

(۱) ئەف هەلبەستە ژ نامیلکا ب ناقە (بشکوژیت باخچیت کوردستان) ئەوا ل سالا

۱۹۷۱) ئی ل بەغدا چاپ بووی هاتیە وەرگرتن.

(۲) ئیخسیر.

(۳) بیئنا.

دى رابە قىچا بىكە تازى و شىنى
بىژە تو ب خىرھاتى ئەز زانم تو ھاڧىنى

تو بو فەقىرى ھەر ھەوارى
لى بو مالىھەتى من تو ژەھرەمارى

بەلى قەيدى نىنە يا ب رىژە زستان
بەرى دوژمنى دى دەتە دەشت و بەستان

سال زقپىن ھاتەقە بەھارا دلان
نەورۇزى بو مە ئىنان سۆرگول و شىلان

زارۇكىت شەھىدا دگەل كەسەر و كولا
بو قەبرىت بابا برن قەفدىت^(۱) گولا

^(۱) قەفتىت.

پیشمەرگەمە (١)

پیشمەرگەمە ل نەفا شاری
گەلەك چەلەنگەم ل شەفا تاری
چەند خۆشە بۆ وەلات فیداکاری
ئەگەر پۆخ و جانا بکە ی دیاری

پیشکیش بۆ کوردستان

پیشمەرگە ب قسا خۆ یخ نەرمە
دەست دانان ل تەنگافیا چەند شەرمە
خەبات ئەقرو پیتقیە (٢) ل سەر مە
دلی من بۆ وەلاتی چەندی گەرمە

ئەقە هیش کیمە بو نیشتمانی

رزیگاری ئەقرو بۆ مە شەرتە
ئەگەر پۆن ببیت بۆ مە بەختە
مەلتی خۆ نەدەن ب پارە و تەختە
هەون رابن ئەقرو وەختە

دا بچینیە ریکابا بازارانی

(١) ئەف هەلبەستە ژ نامیلکا ب نافی (بشکوژیەت باخجیت کوردستان) ئەوا ل سالا

(١٩٧١) ئ ل بەغدا چاپ بووی هاتیە وەرگرتن.

(٢) پیتقیە.

كچا ميرا^(١)

ئەي كچا ميرا چەندا بى دەنگى
ژبەر وان تيرا دلخ من يى پەنگى
دى وەرە ما ھەتا كەنگى
قەنەخوين وى شەپابا ژەنگى

تو ب خوښ دزانى ب چ پەنگى
دلا دەربىنى ب وى چەنگى
ب قامەت بلندى و شوخ و شەنگى
نازدارى ب چاقان شەر و جەنگى

ئەي مەترپ دەست بکە قان ئاوازا
ئەم نە ماينە ژ بن دەستت بەرازا
ئىرۆ ئەم مەستين^(٢) دگەل سەرفرازا
ساقى^(٣) تو بينە شووشى دلخازا

تو برپژە جامى^(٤) وى گولاقى
بکە سەر وى بينى وى خۇناقى
دا جقات خوښ بيت ب شەهناقى
بەلکى بىتن دەنگى گول ناقى

(١) ئەف ھەلبەستە ژ نامىلکا ب ناقى (بشکوژیت باخچیت کوردستانى) ئەوا ل سالا

(١٩٧١) ئ ل بەغدا چاپ بووى ھاتىە وەرگرتن.

(٢) سەرخومش.

(٣) ئەوئ عەرەقى (مەى) دگىرپت.

(٤) ئامان.

نیرگزا جووری^(۱)

تو ب خودی کەه ی بایئ سو به هی
شیرینئ بارکر تو جارئ بگه هی
بیژئ بلا نه کهت ئەوئ گونە هی
من نه هیله ته ب تنئ ل قئ هاقینگه هی

بایئ سو به هی گۆته ره به نووکا
هن هه می گاز که نه سیسنووکا
بلا بچنه دهف قان ئاسمینووکا
هه می پیکشه هه وار که نه بهیبنووکا

تینه پهریت^(۲) ئەو نیرگزا جووری
بلا بچیته هه فزرا به رایئ ژووری
به ختئ وه مه قه گپرن دل دزا تووری
ل دوی^(۳) هه پرن بنپرن کج قهزا بووری

(۱) ئەف هه لیهسته ژ نامیلکا ب ناقئ (بشکوژیت باخچیت کوردستانئ) ئەوا ل سالا

(۱۹۷۱) ئ ل بهغدا چاپ بووی هاتیه ومهگرتن.

(۲) دهریاز نه بیت.

(۳) ل دویف.

بهژن زراف (١)

پینشتم (٢) دگهل بهژن زرافا راقی
ئهقرۆ من ههواره بوته یا باقی
رهحمی بیخه دلئی قی ساقی

دا پپر کهت پهرداغی دهلالی

دا گهردهن شهمال بییت بی هوش
ئهو یا ئهزب دیشه (٣) شهف و پۆش (٤)
دا دگهل من بییت ئهو مهندههوش

هنگی دی بووی کهم ئیجاللی (٥)

ئهو بهژن زراف تای پیحانی
ئهو کانییت ب خوناقی تینه ئاقدانی
ئهقرۆ ئهز دی بهم بو سهیرانی

یهقینه ئهقرۆ دی کهمه ههقالی

ئهو ههقالی نازک و شیرین
وهکی وی نینه ل چهرخی زهمین

(١) ئهف ههلبهسته ژ نامیلکا ب نافی (بشکوژیته باخچیت کوردستانی) ئهوا ل سالا

(١٩٧١) ئ ل بهغدا چاپ بووی هاتیه ومهگرتن.

(٢) پوینشتم.

(٣) دویف، دووق.

(٤) پۆش.

(٥) پیزگرتن.

دئ وهره جارەك بكهين ئەقین

دزانم كو تو ژى بو ئەقینى دنالى

دئ وهره بگيرين كهيف و سهفايى

ئاقل ژ من چوو سهودا من نهمايى

ئاخر تو ژى وهكى من د كيشى ههوايى

(١) خودئ ب پهحمه بو پوژا زهوالى

وئ گاقى ئەو حووريا بلند شان

دهستى من گرت و چووينه گولستان

گوت وهره دا قهخوين دگهله مهستان (٢)

ئهقرو شهرباب (٣) دگهله ته ههلالى

من قهخار ييك قهدهح (٤) ب دهست

دگهله ديم درئ بو مه مهست

ههرد گاقى دا شهرم ل مه شكهست

(٥) خهو من نهما گهله قى جهمالى

(١) داويى.

(٢) سهرخهوشان.

(٣) عهههق.

(٤) پهرداخ.

(٥) جوانى.

ئەم بىج مرادىن^(۱)

ب رېڭە گەھشتمە كچەكا چاف شىن
عەقىرى^(۲) كەفتىيە سەر كراسى شىن
ئەقل و سەودا ژ من د گاقى دا فرىن
ل من نوى كرن ئەوئ چەند دەرد و برىن

من گۆت چاف شىن بۆچ رەنگى تە يى زەرە
بەژن زراقى ئىرۆ تە رەنگ نە ل بەرە
ئەزى^(۳) ئەقىندارم دى ھەر جارەكى وەرە
گۆت ما تو نزانى ئىرۆ مە دگەل تە شەرە؟

من گۆت ئەز شەرى ناخووزم ھەقائى
وەرە دا دەستاتىك بگىرىن ئەى دەلالى
دا گاقەكى ئەم ھەر دوو بچىنە مالى
ژ نويڭە بىنە بويىك و زاقايىت سالى

گۆت يىا ژ خۆيە ھىچ فايىدە نىنە
ئەم بىج مرادىن مە خودان نىنە
ل من ھەلنەگرە كەرب و كىنە
ئەقە بەختى منە تە چ گونەھ نىنە

(۱) ئەف ھەلبەستە ژ نامىلكا ب ناقى (بشكۆژىت باخچىت كوردستانى) ئەوا ل سالا

(۱۹۷۱) ئى ل بەغدا چاپ بووى ھاتىە وەرگرتن.

(۲) عەور.

(۳) ئەزى.

ددان زێر^(١)

ئەز پیر کرم ئەو یا ب نای کنى
ئەز هیلامە ب هیقییا ئیكا ب تنى
گەلەك ناییت وەسا هەنە ل دنى
لى نزانم لاییت^(٢) بلند چاوا د چنى

نەسرین چەند خیرە ل ئەقینى
گەر بێهەكى ل رەخ من تو پینى^(٣)
دا كارى ل مە بکەت خوشیا قى زینى
بەلكى بگەهینە ئیك ئەى خەم رەقینى

شەرم دكەم ژ ددان زێر
بێژم ب هیقییا تە ئەزى ل قیىرى
ماچیە گەر بکەى وى خیىرى
خۆ ئەز نابێژم بو من هەرە بێرى

داخوازا من ئەو بوو پۆژەكى
ئەز بو تە بێژم ئاشکرا شۆلەكى
ئەم هەر دوو بکێلین شۆقهكى
دا شنوى^(١) خودان کەین بشکۆژەكى

(١) ئەف هەلبەستە ژ نامیلکا ب نایى (بشکۆژیت باخچیت کوردستانى) ئەوا ل سالا

(١٩٧١) ئى ل بەغدا چاپ بووى هاتیه وەرگرتن.

(٢) لاویت.

(٣) پوینى.

چاقییت ته رهشن وهك چاقییت ماری
ژیهر دلخ من تو چهندا نازداری
ناف تهنگ زراقی بهژن سپینداری
شیرین ژیهر تهیه ئهزی ل قی واری

گهر ته ژی ئهقین ههبییت ئیکانه
شهرمی نهکه بیژه مهردانه
دا بوته بهیان کهم کا یا چوانه
ته بوخۆ بکهمه کوز^(۲) و پاوانه^(۳)

(۱) ژ نوی.

(۲) جهی لی مانا بهرخان و جودا کرنا ئهوان ژ ماکی.

(۳) پیژان.

كولیکا نيسان^(١)

بشكوژ بهزركرن كهزييت دريتر
دهمى شهقا جوان رادبييت نقيتر
جووتى گومبهتال سهر شهماكى رزتن شيرير
من قهخار دهرمانى زيانى بوومه گير

ناقى ته ب كوردى مهعنا شهقه
شهقى من ميژتن ژ تهرا لياف و دهقه
نزانم نازدار بوچ هند ژ من ب رهقه
ئهز و تو رهمزين^(٢) وهك ههقه

ناقى تا چند شرينه ب حهرفا سيهه
كهليت دلى من دا وهك ئاگرى تيرمهه
و دهمى شهقى رونتيره ل چاردهى مهه
د بشكيت دگهل نهسيم^(٣) سوبهه

من گوٹ موهلهتى^(٤) بده ئهه جاني
ئهه كوليكاهه هيقا نيسان
دا بوته بهيان كهه قيان
ئهه سورگولا بايى بهيان^(٥)

(١) ئەف ههلبهسته ژ ناميلكا ب ناقى (بشكوژيت باخچيت كوردستان) ئەوا ل سالا

(١٩٧١) ئ ل بهغدا چاپ بووى هاتيه ومهگرتن.

(٢) نيشان.

(٣) بايى سپيدههيان.

(٤) دهرهت.

(٥) سپيدى.

گوفه‌ندا نه‌ورۆزى^(۱)

پرچىت رهش ب سهر مالا دا هاتن خار
رهز خه‌ملىن تارى كرن باغىت دلدار
سۆرگولا ل قان باغا كرن بهار
بلبل و شه‌هلىلا ل سهر بو شه‌ر و قار

ئه‌ز دنى‌پر م گوفه‌ندا زه‌رىا ب گاف
سىنگ ته‌رپوون كراسىت په‌رىا لىدا خوياف
دىمىت سۆرگولا ل په‌خا گرتن خۇناق
خۇرتا ل ده‌ف و لىقا ره‌شاندىن بىهن و گولا‌ف

وان خانماب چاقان تىر ره‌شاندىن
وان خاتوينا برو ژوورقه‌ كشاندىن
دل و هنناق ژ تولازا پزاندىن
سۆرگولا ژ باغىت يارا قه‌تاندىن

تولا ز نه‌شيان بكه‌ن وى جه‌نگى
خه‌واتىن نه‌شيان بگرن وى ده‌نگى
تىك هه‌لبوون كچ و كوڤد هه‌مى ره‌نگى
نه‌ورۆزه دلا بشوون ژ گوليت زه‌نگى

^(۱) ئەف هه‌لبه‌سته ژ نامىلكا ب ناقى (بشكوژىت باخچىت كوردستانى) ئەوا ل سالا

ئى ل به‌غدا چاپ بووى هاتيه و مرگرتن.

بشکوژیت خۆناف گرتی^(۱)

نهورۆزه سههیرانه ئاههنگه
پهروین حهیرانه پپر شهنگه
ئهوئ ب چاقان دگهل مه جهنگه
یا ژ خه لکی قه شهپئی ئهلمان و فرهنکه^(۲)

پهروین تو بووچ هندای بی دهنگی
قهت چو جارا تو نه بووی ل قی پهنگی
گۆت ئه گهر بخازی ژ مهرا جهنگی
ومره بهینکه گولای ل سهه سینگ

ئهو پهریا گولاق ل سههری
ئهو یا روینشتی ب تنی ل سهه بهری
بی گومان ل جهم من ئهوه پهری
لی نزانم بووچ ههر دخازیت شههری

ئهو بشکوژیت خۆناف گرتی
دل ژ من کپر پرتی پرتی
نزانم ئهف کهریه چیه ته هه لگرتی
دیاره وهکی من توژی بی بهشی ل بهختی

(۱) ئهف ههلبهسته ژ نامیلکا ب نافعی (بشکوژیت باخچیت کوردستان) ئهوا ل سال

(۱۹۷۱) ئی ل بهغدا چاپ بووی هاتیه و مرگرتن.

(۲) فرهنسا.

نازدار دلخاز^(۱)

خۆزی بزانم کچا نازدار دلخ ته کخ دغازی
دا ئەز ئەهوی ژ ته پرا بکهم گغازی
بۆچ هەر ژ بابی دکهی گل و گغازی
ته خو ژ من کریه ته یپری بازی

گۆت ما تو نزانى ئەهى بابى بى هۆش
دلخ من دغازى لاقى^(۲) سه رخۆش
دا ئەز دگهل وى پوینم شهف و پۆز
مه یخ بدهمخ ب فان دهستا دگهل بىم مهندههۆش
به لکی جار ب جار ل من بچن ئەقل و هۆش

^(۱) ئەف ههلبهسته ژ نامیلکا ب نافی (بشکوژییت باخچیت کوردستان) ئەوا ل سالا

۱۹۷۱) ئ ل بهغدا چاپ بووی هاتیه و مرگرتن.

^(۲) لاوی.

هه‌قال^(١)

هه‌قال به‌ختی ته‌مه بمینه ئەف شه‌فه
ده‌لال وه‌ختی مه‌ نهینه ده‌ست بده‌فه

ئوی من ژ بیر نه‌که هه‌قال
توی خوژ من دویر نه‌که هه‌قال

ئه‌ز بکه سپیده‌یه رۆژ گه‌ه‌شته
سه‌ر مه‌که جی ته‌یه خو‌ش به‌ه‌شته

تو خو‌دی هی‌دی هه‌قال
سینگێ من تیشی هه‌قال

هه‌قال من چ کربوو ته‌ ئەز هیلام و تو خریای
هه‌قال ئەز به‌یار بووم ته‌ ئەز کیلام و ژ من گه‌ریای

^(١) ئەف هه‌لبه‌سته ژ نامیلکا ب نافع (بشکوژیته باخچیت کوردستان) ئەوا ل ساڵا

١٩٧١) ئ ل به‌غدا چاپ بووی هاتیه و مرگرتن.

گول و مریان^(۱)

گول و مریان ل هـاقینئ
بـهـلئ ئهـم نیرگـزین
خهـنـدقین ل کوما ئهـقینئ
بۆ نیشتمانی پیر و کال گهـقزین
تـۆـلاز هاتنـه شـوینئ
گـۆت ئهـم رۆـستهـم و هرـمـزین^(۲)
گهـریان و چاق گـیران
ئهـو گول بوون ههـمی و مریان
ژ دهردی نـهـسـهـرینئ
ئهـز مامه قالا دگهـل پهـریا
کـهـتهـه دالا ل دوی^(۳) زمـریا
ب نـاق شـیرینئ
دهرمان نهـبوو کولا برینئ
نـازداری کـهـرم کـر
بهـری خۆ دا من ئهـمن شهـرم کـر

(۱) ئەف هه‌به‌سته ژ نامیلکا ب ناقع (بشکوژیت باخچیت کوردستان) ئەوا ل سالا

(۱۹۷۱) ئ ل به‌غدا چاپ بووی هاتیه وەرگرتن.

(۲) رۆسته‌م و هورمز دوو که‌سین ئەفسانه‌یین ئیرانی نه.

(۳) ل دویف.

ئینا بەردا گرینئ
من گۆت ئەهی شیرینئ
ئەم هەقەرزین جوانین
دل رەقینک و دل دزین
دوژمنا ئەمیت کەزین
بەلئ قەد نابەزین
بلا بۆش ببن جۆییت خوینئ
دا ئاشکرا بکەین هوییت^(۱) برینئ

^(۱) ئەگەر، هۆکار.

په‌شیمان^(۱)

ئەو قەسا من كرى تە چ گۆت
ب وان چاقا تە لەشى من قەرۆت
ئەگەر رازی بى دا ببین جوۆت
نە ئەز ئىكى ژ وان دى تە خوۆت

تە بەرى خوۆ ژ من وەرگىرا شیرین
گۆت ئەز زارۆکم نزانم چیه ئەقین
ل من دا بايى پرچا زىپرین
من نەزانى چ بىژم مامە غەمگین

هیشیا من ئەووە گەلەك بلند نەفرى
جارەك من گۆت دى وەرە ئەى پەرى
خۆ هەر هوسا بوۆ تە ناچیت سەرى
ل دنیاى تىبگەهە خوۆ تونەیا كەرى

پرچ زىپرین قى جارى ژى ئەز قەگەپریم
ل سەر خاترا تە ئەز گەلەك گەپریم
ئاخر ئەز گولەك بووم ژبەر تە هەلوهریم
ژبەر تە من چ خوۆشى نەدیتن ئەز قپریم

^(۱) ئەف هەلبەستە ژ نامیلکا ب نافع (بشکوژیت باخچیت کوردستانى) ئەوا ل سالا
ئى ل بەغدا چاپ بووى هاتیه وەرگرتن. (۱۹۷۱)

ل قى دىيائى قەت ھوسا نەبوومە مەئىل
بۆچ ھەردەم تو ھوسا يا زەئىل
چەندى بىژى ھەر ئەز بۆتە دىل
نى تە ئەز كرمە شقان و تو بوويە بلىل

رۆژەك دى ھىت يا پشيمان
دى بىرا تە ھىن شەقىت تارى و باران
دى ل پاش خو ھىلى دى ب كۆقان
دى بىژى كانى ئەو يارى جاران

بەلى ھنگى فايدە نىنە پشيمانى^(۱)
تو قەت نابىنىھەقە وى مېھقانى
ئەگەر ب ئەژمىرى ھەمى ستىرىت ئاسمانى
دى ھەر مېنى ل سەر خەون و خياليت شقانى

^(۱) پەشيمانى.

پرچ پەش^(۱)

هەلدا ل من ئە و پرچا ب خەلەك
نقاندن ژ من ئەو چاقین بەلەك
ب چاقان ئەوئ كوشتن خەلك گەلەك
سجدە بۆ وئ ئەگەر ببینم رۆژی هەلەك^(۲)

بەژن زراف هات ژ بەغدايي
خاست ژ من تشتەك من ئەدايي
گۆت هەر تو پشیمانی ژ دنیايي
ئەو چوو هنگی من ل دوی^(۳) بەرداييي

كـراس زەر خودانـا پرچـا پەش
ب سەر و چاقا هەردەم يا گەش
بلا خار ببـن ئەو دەقیـت بەش
كو بۆ وئ چیدكەن قەهریـت پەش

شەقی من گرت ب هەر دوو دەستا
من گۆت وەرە بچینه قان بەستا
دا بی هۆش ببین دگەل مەستا
من یا دلیه نابیژم ژ قەستا

(۱) ئەف هەلبەستە ژ نامیلکا ب ناقی (بشکوژیەت باخچیت کوردستان) ئەوا ل سالا
(۱۹۷۱) ئ ل بەغدا چاپ بووی هاتیە وەرگرتن.

(۲) هەلیت.

(۳) ل دویف.

گۆت وەرە پێش دنیا ل من شیقا
من دهقی خۆ هاقیتیه روی و لیقا
دهستێ من خشی چوو سهردوو شیقا
من نهزانی کانیه یان بارانه ل ئاخ و لیقا

خوین و ئەفین^(١)

دکە م گازی	دەم و گاقا	ژبەر قی نازی
وہکی بازی	کەفتمە داقا	بەلەنگازی
شلوقیت خوین	بۆ شـرین	بەردەن بەیاری
تلوقیت ئەفین	بۆ نەسـرین	بکەن دیاری
نوکهرا ^(٢) و قا ^(٣) زالما	نوی کـرن	حنگیت ^(٤) ت شەرا
دوی کەلا ناپالما	رەش کـرن	رەنگیت بەرا
کوشتن یار	هات بەار	زقـرین سـال
نەشتن شار	لات و وار	تەمرین هەقال
چەندی میـرین	هەند دلیـرین	نەیارا قەدەهیـرین
وہی کنیـرین	چەند شلیـرین	هەقالی قەدشـیرین

(١) ئەف هەلبەستە ژ نامیلکا ب نافی (بشکوژیت باخچیت کوردستان) ئەوا ل سالا

(١٩٧١) ئ ل بەغدا چاپ بووی هاتیە وەرگرتن.

(٢) خولام.

(٣) ئەئەفان.

(٤) دەربیت.

بو پهريهكا پر ئهفين⁽¹⁾

تو دزانى ئهى كچا چيا
بوچ ئهفينامه نه ژيا
ته هه لدا ل دهف رپيا
تو شين بووى دگهل شهنگه بيا

دئيم درى تو پوچ زهرى
ئيف شهكرى سينگ مه رمه رى
ئهز بخودى و ئو بووى سه رى
ته ژبير ناكم چو جا ئهى په رى

من واز ئينا ژ نه رمين و سؤزانا
من دلخ خو كره كتيا هؤزانا
ههمى ژبهر ته ئهى كچا زؤزانا
شهف و رؤزا دكيشم خؤزانا

وهى كو ئهز چهنه سهر خو شم
لهو ئهز جامخ مهى د نؤ شم
ژبهر خه ما ئهزى په ره پؤ شم
لهو هه ر دهه ئهزى سه رخؤش و بى هؤ شم

⁽¹⁾ ئهف هه لبهسته ل سالا (1970) ئى ل باژيرى (ههوليرى) هاتيه قههاندن.

دلو^(۱)

ههسته دلو دا بچينه ناف چيمهنا
دا قهخوين ئارهقا جوان گهردهنا
دا خهمين خوب رهقنين وهكو رهبهنا
مه گولئ نابيت جارهكا دى دهنگع بازنا

رابه دلو دا گولا بو خو بچينين
ل جان و رهخا ريحانا بخهملينين
دا خهميت خو جار جار پى ب رهقنين
يا ديره يارئ جارهكا دى ببينين

^(۱) ئەف ههلبهسته ل رپككهفتى (۱۹۷۳/۳/۵) ئ ل باژيرئ (زاخۆ) هاتيه قههاندن.

بۆ كچهكا ئهرمهنى⁽¹⁾

ئەو بۆچ ئەي كچا ئهرمهنى
ل سهرى ريكاتو ب من دكهنى
باغچه گهرىن ته نهبيتن
چهوا دى گيايى ژى پهنى

گۆت تو هۆزانقانى لهوما
ئەو دلخ هشك بۆ ته چهما
دزانم باغ ههمى ب خودانن
لى باغخ ته قهكريه بۆ ههما

⁽¹⁾ ئەف ههلبهسته ل سالا (1973) ئى ل باژيرى (دهۆك) هاتيه قههاندن.

بەسە ئەى دل^(١)

بەسە ئەى دل قەوسستە
ئەقینا تە یا ژ قەستە
ل دىق هەمیا نەبەزە
ئیکى بگرە و پراوسستە

دەرگەهەق تە ناھیت لیدان
چونکە تە بۆ هەمیا پرى دان
چەند جار من گۆتە تە ئەى دل
من گۆت و گۆت پۆژى سە دان

بەسە دلا ژ خو پرا بحەبىنە
زەنگلا خەما تو بەهەژىنە
چوجا ئەو نایت یا تە دقیت
چونکە زەمانى وەفانینە

کلیاکا بەرزەبى دناق خەمادا
دلەق نەستى و کەتیه د خەونادا
قێجا بلا بەس بیت ئەى دل
نە بزقە بۆ هەمى گولا د چەمادا

^(١) ئەف هەلبەستە ل ساللا (١٩٧٣) ئى ل باژىپرى (زاخۆ) هاتیه قەهاندىن.

تو كيهه لوانى^(١)

تو گولى يان شيلانى

يان ستيرا سبه يانى^(٢)

يان دبهره لوانى

بىژه من تو كيهه لوانى

تو پىحانى يان نىرگىزى

يان مىرگاب هه قىزى

يان ژخو ياد دل دى

بىژه من تو كيهه لوانى

تو ژنى يان دى شويكى

تو كچى يان تو بىكى

نه خو بوچ يابى شريكى

بىژه من تو كيهه لوانى

تو خوړى يان تو ريسى

تو ئاگرى يان بريسى

نه خو بوچ تو يا ريسى^(٣)

بىژه من تو كيهه لوانى

(١) ئەف هه ليهسته ل سالا (١٩٧٤) ئى ل باژيرى (دهوك) ئى هاتيه فهاندى.

(٢) سپيدههيان.

(٣) روىسى.

بۆ دى مری (۱)

ئەھرى بىچ دى مەرى
كى تى و عاجز كىرى

ئەھرى ئەز بى مەردام
بى كەس و خەودان و بى وارم

گەر چاقى ئەقىنى ل من بنەقىنى ژ دل
دا دەركەقىن ئىرۆ هزار خەم ژ دل

گەر تە ئەقىن ھەيە دگەل من ژ دل
سەد مىر و پاشا تە دەرنائىخن ژ دل

جىھان ل من پەش بوو وەكى مارك
كو تە ئەقىن بەرى خۆ نەدا من جارەك

لەو من نەكر ژبەر تە چو كارەك
چونكە ژ ئەقىنا تە مە قەخار (۲) ترارەك

مەى گىر بىنە مەيى شەف درەنگە
لى نزانم بۆچ مە يا تە بى رەنگە

بىنە و ھەر بىنە دل ئەھرى برىندارە
لى ئەو دلى شكەستى ھىش ئەقىندارە

(۱) ئەف ھەلبەستە ل سالا (۱۹۷۴) ئى ل باژىرى (بەغدا) ھاتىە قەھاندن.

(۲) قەخوار.

ئەز و ئەفین^(۱)

ئەى دل بەسكە ئەفینى
پەرداغى درەوئیت یارا ب سەرداچوون
ئەز تیر بووم ژ مەیا ئیقا
ئیتیت یاری دروھین بوون
مەگپر ژ من و یاری قەبە
ھندی ئەز گەپرام ل ناف ستیریت ئەسمانی
ل ناف باغیت سوئتانی
مە نەدیت راستیا ئەفینى
ل دەف چ یارا ل قى ژینى
ئەرى ما ئەفین چیه...؟
تاریه یان پۆناھیه
گولە یان ستیره یان درکە
عەقرە یان ساھیه
شین و گرینه یان شاھیه
چرایه یان فەنەرە
دل خۆشیه یان کەسەر
مرنە یان ژینە
ئەفینە یان کەرب و کینە
نەخیر ئەفین یا ل دەف منە

^(۱) ئەف ھەلبەستە ل سالآ (۱۹۷۵) ئى ل باژیرى (مەھاباد- رۆژھەلاتى کوردستانى) ھاتیه قەھاندن.

دەریایەکا بی بنه
 ما بیی ئەقینێ خوشییت ژیانێ بۆ چنه
 مهیگێر ئەز و ئەقین گەلەك پیکشه ژین
 مهیا خوۆ بدە ئیکێ دی
 نافهخۆم ئیدی
 من ژبیرکرن مهه و زین
 نوینهریت مرنێ بینن تابیتیت خوۆ
 ئەز و ئەقین ژیکشه بین
 دئ قئ دونیایی هیلم بۆ هندهکیت دین
 گەلی چیچکا دئ ژ من قه بین
 نئ مر ژ من ئەو دلئ کەقن
 من راجاندن گەلەك نهخش و تهقن
 بهلئ پا چ بکهه دیواریت نهزانا ناکهقن
 من گۆته بایی رۆژهکێ
 دیماهیا^(۱) چیرۆکهکێ چیه؟
 گۆت بیژه جیهانی بهراهی چ بوو
 ئو نهۆ چیه ئو دئ چ بیت
 من گۆتی دا بچین گۆت من گەل ته کیقه بییم
 من گۆت دئ چین دگەل ژیانێ
 بهاری و زفستانێ
 گۆت نئ دوھی ئەم چووین مه چ ئی گرینهدا
 پهرداغئ ئەقینێ سپیدهکێ ل دهست مه ئینانه دهری
 کری گرتیت شرینی هه می شکاندن

^(۱) دویمایهیکا.

پرتکیت پەرداغی ددەستی من را چوون
دی وەرە ئەهی دل دا ئەز و تو مرنی بجەربینین
هەندەك ئاخى ژى بخوین بلا گول ل سەر سینگی مە شین بین

تو بی گونەهی تو نه ژیانى
بۆ ئەفینى ب پەنگى خودى یا جوانى
بەلى ل دەف من تو نه ژ قان هەمیانى

پاوستە دا ب ناڤى تە ب تنى وهكى بەرى
بێژمە تە یارى ئەفینى بەند نەكە دناڤ سەنگەرى
ژ هیلینیت كەفن وەرە دەرى
كافلانێ خەنجەرى یى ژەنگى بووى
ئاسمانى شین هاتیه سەرى

پەردا شین من هەلدا چوومه د بندا
باغچه هەمی من تیکههەدا
بەلى چ بکەم هەر سارى بوو
سپیده بۆ هەر تارى بوو
نەشیام هەلکەم چرا و فەنەرى
من زانى یارى كو ئەز یى ل جهی خو
وهكى بەرى

بۆچی ته وهکر^(۱)

گهري ياري بلههز
هشك كرن رهن
ئو بـرن داڤ و گههز
چهوا دئ نهم ئههز
ژ من ناييت خهه
چونكه ناييت ئهه
ههه دنـالم لهه
چ جار ناچهويهم ئههز
گار وي ياري
نه كـريـا تـاري
ل سهـر قـي واري
دا زوي پشـكـم ئههز
بـۆـچـي تـه وهـكـر
ئهه و دل ته فهـكـر
ته دا من ئهه شهـكـر
ب زههري ته كوشتم ئههز
قي جاري ومه قهه
يا ته بـري نهدهقهه
بهسه ژ من ب پهقهه
دزاني بي كهسم ئههز

^(۱) ئەف ههلبهسته ل سالا (۱۹۷۶) ئی ل باژیری (مهباد- رۆژهه لاتی کوردستانی) هاتیه

قههاندن.

بـلا بـكـولـن چـاقـا
تـو نـهـگـره دـمـراقـا
ئـيـك شـهـف بـه زـاقـا

تـه ژـبـير نـا كـم چـ جـا ئـهـز

هـيـدـى بـه دـابـيـئـم
رۆـنـدـكا نـنـا رۆـنـم
دـئـ ژـهـرـئـ قـهـرـئـم

بـۆ تـه نـاسـۆ ژـم ئـهـز

ئەقىن شاھى^(۱)

ئەقىن شاھى تو ھەقالا ژىنى
ئەق چ بەندە ئىرۆ ئەم كەتىنى
ھەر مە دادە ژ زوئما شىرىنى
ب رەنگى ئاگر سوھتىن ئەقىنى

ھىدى كو ئەز بگرم ژيارا
دلىدارم بو كەزى و كوبارا
ژىەر تە كەتمە بەر دىوارا
ئەقە رەنگ سامانە نائىت كپىنى

خەندىقەن ئەم دخوينا مەدامى
لەو دەست بەرنادام ژ جامى
ھىشتا ھەر ئەزم شاھى شامى
لەو دنالين ئەم بو ئەقىنى

^(۱) ئەق ھەلبەستە ل سالا (۱۹۷۶) ئى ل باژىپرى (مازندران - ئىران) ھاتىە قەھاندىن.

پوی نیرگزا^(۱)

پوی نیرگزا سۆر و سپیه ئه‌ی هه‌وار ئه‌ی هه‌وار
وه‌ک فاته‌ما مه‌غریبه ئه‌ی هه‌وار ئه‌ی هه‌وار
شۆخ و شه‌نگا ئاکره‌یه ئه‌ی هه‌وار ئه‌ی هه‌وار
مالا من خراب کریه ئه‌ی هه‌وار ئه‌ی هه‌وار
به‌ر ده‌رگه‌هی نه‌راوسته ئه‌ی هه‌وار ئه‌ی هه‌وار
سینگ سپیی و بوومه مه‌سته ئه‌ی هه‌وار ئه‌ی هه‌وار
حسنا^(۲) ته‌ ئاواز و په‌سته ئه‌ی هه‌وار ئه‌ی هه‌وار
شرین جوان دئی تو هه‌سته ئه‌ی هه‌وار ئه‌ی هه‌وار

^(۱) ئەف هه‌له‌سته ل سالا (۱۹۷۶) ئی ل وه‌لاتی (ئیرانی) هاتیه فه‌هاندن.

^(۲) جوانی.

عەر عەر شهپاله^(١)

عەر عەر شهپاله هیش لی نهوهشیایه چ تاف
بسکان ب توقان ببهست کهزیان بهرده بهلاف
بنهفش و چیچهک ئەو هاتن ب سهد رهنگ و ناف
سنبلان گرت خوناڤ بشکوژان پهشاندن گولاف
بسکان ل سهر دیمان هاین تو پهری
ما کهس د جهانیدا ئەف رهنگ دبن زهری
هینگی مقابل دبن زوهره^(٢) دگهل مشتهری^(٣)
دهرکهف ژ پهردی جارەک ب مەشە
سوتم تو بخودی ئەف چ ئاتەشە^(٤)
کچا سـازـی چ ئـاـواـز دـخـواـزی
سـهـرـفـرازی هـهـر وهـکـو بـازی
نای و ساز و قانون^(٥) ئەف هەمی رهنگ

(١) ئەف هەلبهسته ل سالآ (١٩٧٦) ئی ل وهلاتی (ئیرانی) هاتیه فهانندن. هەلبهستخان وهها

دبیژیت: " بوویه ستران ب دهنگی هونهرمه‌ند (محمد شیخو)"

(٢) ستیرا زوهره.

(٣) ستیرا موشته‌ری.

(٤) (ئاته‌ش) په‌یقه‌کا فارسییه و رامانا (ئاگر) ددهت.

(٥) ئالاقین مؤزیک.

بهارا بع گیا^(۱)

سپیدەکی رابە دگەل سـحاری
دەمی گول د وەریـنن خویساری
ئەو دبیژن خوزگە ل وی بهاری
یا کونەگریـت بو مهـا ئاداری

ما ئەزچ بکەم ئەگەر بەخت
نەیار بیـت هەردەم و وەخت
ئو دەرد ژێ هەر گران بیـت و سەخت
ما جودایی چیه گەر مریـم یان مشەخت

^(۱) ئەف هەلبەستە ل سال (۱۹۷۶) ئی ل باژیری (گۆنبد کاووس - ئیران) هاتیە فهانندن.

دئ هیینهفه^(۱)

دئ هیینهفه ههردئ هیینهفه
ناشتیخوازین دئ هیینهفه
خازگینینه ئەم دئ هیینهفه
سروودا ئەقینە دئ بیینهفه
وهکو کانیت بهارا دئ زیننهفه

دئ رامالین ژپیش خو قرشک و دارا

هشیت پیلا دگهل عیلا
کاروان هیلا و ئاف شیلا
نجیرقانا تورهقانا
قان شان ل هوزانا

ئاف دانهفه پهزیت خو ل کانیت جارا

^(۱) ئەف ههلبهسته ل سالا (۱۹۷۶) ئی ل وهلاتی (ئیرانی) هاتیه فهانندن.

مه‌دام رولان^(١)

رولانی سهریه‌ستی هیلا
د بن په‌یکه‌ری سهریه‌ستی
ل سیداریدا
دهمی ل سیداریدا گۆتی ئاخ
سهریه‌ستی رۆژی چه‌ند جارا تاوان بناقی ته‌ تینه‌کرن
مودرودس^(٢) نه‌مان د دنج دا
ئو هیس بی‌ت مرن دبن ئالایا ئەقینی دا
زاقا تو هیس یی دویری ژ بویکی
خۆ بی هزر و بیر نه‌که
په‌ردا بویکینی قه‌که
ئه‌قه‌یه‌ ری خو شاش نه‌که
مه‌ گه‌له‌ک جا^(٣) گۆت
ته‌ هه‌ر هاقی‌ت پشت گوهری خۆ
و چه‌رخین فه‌له‌کی هه‌ر دزقپن
د تاقی و سه‌یدا
ئه‌وه‌ ل ده‌می به‌ریدا
ما کوردو تا که‌نگی دی مینی د زقروکیدا

(١) ئەف هه‌له‌سته‌ ل سالآ (١٩٧٧)ی ل باژیری (دهۆک)ی هاتیه‌ قه‌هاندن.

(٢) ئاشتبوونا (مودروس) ل (٣٠)ی چریا ئیککی سالآ (١٩١٨)ی هاتبوو گریدان.

(٣) جارا.

بۆجی من تو دقئ^(۱)

من دقیا چ جا ته نه بیـنم
دا دلـئ خو نه ئیشـینم
تو دزانـئ بوو؟ من تو دقئ
چونکه ئه ز دلبـرینم
بهـئـئ بو ته ههـر هیـلینم
تو دزانـئ بوو؟ من تو دقئ
من دقیا تول من برهـقی
بهـئـئ چ جار نه کهـقی
تو دزانـئ بوو؟ من تو دقئ
زار شیرین خوین هنگـئین
خودان ئهـقین ههـر توی ئهـقین
لهـو من تو ههـر دقئ دقئ و دقئ

^(۱) ئەف هه‌له‌سته ل سالا (۱۹۹۴) ئی ل باژیری (ئاگری) هاتیه فه‌هاندن.

ڦينه كا بچ دهنگ^(١)

شـيرين ب وان بـرۆ چاڦا
ديسان ته ئەز خستمه داڦا
برۆ و چاڦا و لـيڤ و دهڦا
ژ من برن خهوييت شهڦا

ما توچ گولـهك نـازداري
د قـي دهـمـيـدا شـين بـووي ل قـي واري
ددان سهـدهـڦـي دـيـم نـيـرگـزي
تـو جـوانـهـكا بـچ فيـل و دزي

شهـهـنـي تهـيه تهـختـي ڦـينـي
نـازداري دل خـاـزا ژـينـي
نـزانم بـۆچ هـند نـازك و نـازداري
دهـمـي د گـرـنـژي شهـكر ژ لـيڤـا دباري
دئ هـلـينه ل سهـر دـيـمـي نـيـرگـزي ئاري
دا هـيـرش نـهـهـين شهـڦـا تاري

^(١) ئەڦ ههلبهسته ل رېككهفتي (١٩٩٥/٢/٢) ئ ل باژيرئ (ئاكرئ) هاتيه ڦههاندن.

ئادار^(۱)

نەورۆزى بىرا من ئىناقە ل ئادارى
دەمى كولىكىن سۆر و سى قەدبن ل بهارى

ئەو چ گولیت جوانن قەدبن ل سەر سىنگى يارى
گولیت نەورۆزى ژىنە قە ل ئادارى
وہکو تىنە دەر و قەدبن ل بهارى

كولىكىن سۆر و سى چەند جوان بن
جوانتر نىنە ل دەف من ل سىنگى شرىن يارى

كوردستانا جوان تازە يا خەملى
وہى كاكلا ل نفاق قى دلى

سەيرانە و گوڤەندە و ئاھەنگە
نەورۆزە پىر ژىن تىدا شەخ و شەنگە
نەجوا و ئاخىنكا گۆت ھۆن درەنگە

^(۱) ئەف ھەلبەستە ل رېككەفتى (۱۹۹۵/۳/۱۱) ئى ل باژىرئ (ئاكرئ) ھاتىە قەھاندن.

نهورۆز^(١)

ئەو چ پەنگن سۆر و سپی قەدبن ل بهاری
ئەو چ سینگن قەدبن بو گوئیت ئاداری

هەر ئەو نهورۆزا جوانه و هەر کوردستانه
تژی پەنگه یا ب پەنگی نهورۆزه گولستان

ناف گرانه چەندا جوانه ئەف نوی پۆزه
نازداره نهورۆزا کوردا نوی بشکۆزه

نهورۆزا من چیمەنەك بوو ل دەف من شین بوو
خوین شین و هەردەم سپی پەنگ و هین بوو

^(١) ئەف هەلبەستە ل ریککەفتی (١٩٩٥/٣/٢١) ئی ل باژیری (ئاکری) هاتیە قەهانن.

نهورۆزا دلبرین^(۱)

نهورۆزا دلبرین وهکی ههمی جار
ب رۆندکیت چاقا وهکی تاقیت بهارا

رهنگا و رهنگ کوردستانا جوان یا خهملی
کەسک و سۆر و زهر ییت ل سهر ملی

چ جوانه نازدارهکا گولستانه
یان باغهکی بیستانه

نهخیر قوربان باغهکی ب خودانه
ئهسمه ره ئاگره بابا گۆرگۆره
نناقعی وی کوردستانه

کوردستان ناقعی ته چهنه شرینه
ئێچ بکهه دلێ ته یێ پر برینه
تول من نهگره من چ گونهه نینه

^(۱) ئەف ههلبهسته ل ساڵا (۱۹۹۶) ئی ل باژیری (ئاگری) هاتیه قههاندن. ئەف ههلبهسته بی

ناقونیشان بوو.

هەمی دزانن^(١)

هەمی دزانن پەنگی پۆژی یی زەرە
بەلی پەنگی تە یاری بۆ یی زەرە
پیکالی دچی تو دزانی یا پربەرە
لەو مانا تە بۆ من هەر یا فەرە

بەسە پارزینکی خەما هەلگرە
تو هەر هوی چووی و هەرە
ئەقرۆ پیکەک دیر مە یال بەرە
یی تینەگەهیت دیارە ئەو کەرە

^(١) ئەف هەلبەستە بی میژوو و جهی قەهانندییه.

گولئ بۆچی^(١)

گولئ بۆچی زوی دجرمسی
بهاره دیاره تو بی کهسی
گولئ ههه توی گوشت و ههستی
چهند نهیار بن بۆ من ههمی کهسی

گولئ تو بۆچی زوی وهریایی
دل شکهست بۆچی هوسا قهمایی
د نافع گولادا ههه تو ئالایی

^(١) ئەف ههلبهسته بی میژوو و جهئ قههاندنییه.

كهنگى^(١)

كهنگى خوزى بزانه دى هيههقه
كهنگى سترانا ئهقينى دى بيههقه
كهنگى وهكى جارا دى شيههقه
ل سهر قى سينگى دى نقى ب تهناهى

كهنگى دى نقى ل بهر سينگى
كهنگى دى قهكهى دلى پهنگى
كهنگى شكينى زنجيرا زهنگى
دا پيگه زينه بكهينه روناهى

كهنگى دى قهكهى بهندا
كهنگى دى نقى ل سهر زهندا
كهنگى دى ميژى قا^(٢) زهندا
دا ئهم ئهسمانى خو بكهينه ساهى

كهنگى كوردستان دى بيت ئيك دل
كهنگى دى بو مه خوينن بلبل
كهنگى ئارمانج دى بيت دل ب دل
دا ههمى پيگه بكهن كهيف و شاهى

(١) ئهف ههلبهسته بى ميژوو و جهى قههاندنييه.

(٢) ئهقان.

هێقی (١)

هێقییا خو مه بر بو بارزانی
گۆت ئه‌ری ما تو نزانى
یى مله‌تى د فرۆشن ب ئه‌رزانی
لى سوينده نه‌هيلم جه‌ئ نه‌زانى

(١) ئەف هه‌لبه‌سته بى میژوو و جه‌ئ قه‌هاندنییه.

چاف كەسك^(١)

چاف كەسك و مەمك قورمزی یە
دەق كەنەنەن و گیان برۆنزی یە
هەدی بەرئ خۆ دەمئ هیش زی یە
نزا ئەق دلە تە چەوا گەزی یە

لەوما ناچم تەوفا مەم و زینئ
بو قەكەم دلئ پەرژ ئەفینئ
ناچم تەوفا خانی قەكەم كەرب و كینئ
بۆ مەزائ عاشقان فەرهاد و شەرینئ

^(١) ئەق هەلبەستە بئ میژوو و جەئ قەهانندیە.

لیف شهکر^(۱)

دیم دری لیف شهکری
په چهم ل سهر ئەنیئ شهکری

روی نیڕگزیئ سنگ مه رمه ری
نازدار و جوانی تو بخو دلبه ری

شرینی لیف هنگفینیئ
ب ئاقریئان دل رهقینیئ

ب جوانیا خو گول نه سرینی
ب ئەفینا خو دل به فرینی

مه مه مک قورمزی
چ زی ته دل ل مـن دزی

ژ نویشه خسته بهند و داڤا
وان بزاقا برۆ چاقا

^(۱) ئەف ههلبهسته بی میژوو و جهئ قه هاندنییه.

پاشبەند

« ديارى بو بارزانى » (۱)

ديارى بوته گيان بارزانى
خه لوت روترا ميان به نه زانى
توهر هيل و كوئيدا كوردانى
بود من زهري نه را ده زمانى
ماهم هه به پيش ترل جانى
نه و زى بوته ديارى بارزانى

× × × × × × × ×

چهنه سال و ده به ته بين نه دا
چو ناگرا روترا تين نه دا
ته بو كورما لهه ره نه دا
بكه نه ناني به زى نه دا
توهر مایه هه روترا نه ناني
ملاق بوته بن گيان بارزانى

× × × × × × × ×

چهنه نه ما هون مانه به ناني
چهنه روترا به خواره نه بو بو زان
وه بو كوردا هه ره نه ناني
داكو به به هر نه بن له ما ف و زان
به كوردا بگه هه نه يا تود زان
به به روترا به نه نه نه ناني

(1)

هاتين لوان ته هتار هتار
 برتا ته دكوئينه ته ژده هار كورمار
 پيشه خود گيلين شوق و به يار
 لار هم لوقينين دورينو نه يار
 بهرنا دهين پيا ته بوهه داني
 سداي بوته بين گيان بارزاني

~ ~ ~ ~ ~

كولو كوتمان چونه ليسا
 خائينا گاري كره پيسا
 بارزاني هاته ته ديسا
 نه يارا جلا نه ما لار هم ليسا
 هر ته پيشه رهقا پيدولواني
 سداي بوته بين گيان بارزاني

~ ~ ~ ~ ~

عرب و كوردا بو كه قيت ورتا هي
 دورينو نه ته ردا جو ناخو ناخو
 لادن تيكدا ديت رونا هي
 دورتم نه ما ته سمان بهرما هي
 نه ته ورتا هيته دهم ميه زواني
 ياره به هر بيري بارزاني

~ ~ ~ ~ ~

(<) «سلام على البعث والبارت»

سلام على البعث والبارت
ذهب الماضي لتستقبل الآتي
واقضه من بكه بن زبر وه عتي
نه تهر ووراهه ياله لاتي

اليوم حققنا الاماني
يونه برا به كر بارزاني
٢ ٢ ٢ ٢ ٢ ٢ ٢

نحن قوم خلقنا النضال
فالنضال عهد هويات الرجال
كورد و عور هب جنوب و شمال
مال جهان داننه فباتي دور همتو همتان

انا عجب يكتحل ايعاني
نه كه رگورن ته بيم بارزاني
٢ ٢ ٢ ٢ ٢ ٢ ٢

من اجل الكورد والبارزاني رفر شعبي
اشعلت نار النضال في قلبين
دشهر فباتي كه مده روتومع شه قاني
پوس نانتيه في نا شه وده شه ربي

ده ستا خد بلنده كه م بديه زواني
تدبيره بهيان مسته فاي بارزاني
٢ ٢ ٢ ٢ ٢ ٢ ٢

« ئەز و لەم لگورد » (٣)

دایم وردیلم بەر شامەن بێ لێ
ل مەتە تەمەنە بەر دایم بێ لوتلێ تە
هەر دەم گوڵێن مەن بێ ل گازی تە
تەسەم بێ تە تەبێ ل مەن بێ ل مەن تە

٢ ٢ ٢ ٢ ٢ ٢ ٢

هە لگورد ئافەنکە تە ئەز و لەم
کە تەبێ تە تە تە تە تە تە تە
بەرا فەرم و کولێ تە ئەز و لەم
فەرم بێ تە تە تە تە تە تە تە

٢ ٢ ٢ ٢ ٢ ٢ ٢

هە لگورد هەنە سال و دە تە تە تە
بەرا تە تە تە تە تە تە تە تە
تە تە تە تە تە تە تە تە تە
تە تە تە تە تە تە تە تە تە

٢ ٢ ٢ ٢ ٢ ٢ ٢

هە لگورد فەرم بێ تە تە تە تە
تە تە تە تە تە تە تە تە تە
تە تە تە تە تە تە تە تە تە
بەرا تە تە تە تە تە تە تە تە

٢ ٢ ٢ ٢ ٢ ٢ ٢

Scanned with CamScanner

« هه‌ییا بهاری » (٤)

هه‌ییا بهاری ته‌شێنێر چاند
به‌خێته‌ی به‌زیا هه‌تێنێر چاند
به‌ر فانه‌ نه‌که‌ ته‌افو وه‌ چاند
شێرێک به‌ی چوێک ته‌تاند
٢ ٢ ٢ ٢

به‌ریت خه‌یا به‌شێمانه‌ قه‌ند
خه‌شێن و به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ چاند
به‌ریت به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ چاند
به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ چاند
٢ ٢ ٢ ٢ ٢

به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ چاند
به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ چاند
به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ چاند
به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ چاند
٢ ٢ ٢ ٢ ٢

به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ چاند
به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ چاند
به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ چاند
به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ به‌شێمانه‌ چاند
٢ ٢ ٢ ٢ ٢ ٢

(5) « قه لوم و تشه نك »

هه بته بنه نويه نوي قه لوم
كه تانو دود و كولو ته لوم
دها هه بنه نويه هه ده م
تا به نك تته چيا وه م
ما هه نيه به چي نينه تا خو خه م
تا كه نك هه نيه نيه نك به م

٢٢٢٢٢٢٢

كه ربه نيه نويه قه لوم م
سه رت به ته به كه م و خوي نا م
دا لوم من دوت من نا م
نه بلوت كه ر و بو م نا نا چته م
نه نك ده نك م نيه نيه م
نه زم ده و نك م نيه نيه م

٢٢٢٢٢٢٢

هه بته بته نينه نوي تشه نك
ده نك هه ده نك نيه نيه نك
به نك نك نك نك نك نك
نه نك نك نك نك نك نك
باز نك نك نك نك نك نك
نك نك نك نك نك نك نك

٢٢٢٢٢٢٢

Scanned with CamScanner

(٦٦)

«دوینا دوره ١٢»

وه لاتی وه توی کوردستان
ده حاره نگیب به شه شتازمان
نه تی ل نیره به قول بن ده پستان

به لرا دوینا دوره

٢ ٢٢ ٢٢

مال و نیرانی و تازی و هیندی
هزان و کولو دل برین
حالات نیر ته تا بنیه

تا نوله کورد بی که یو کوره

٢ ٢٢ ٢٢

نیر نه م له من وه ک براینه
به دن نیک نه م له من رازاینه
هر نیک نه م تیار فر زاناینه

به وه لاتی و نیرانی و هیندی

٢ ٢٢ ٢٢

نه م نه ر تا فو زین به نه نه به نیک
هنا ت سینه ته تی تیزین ده نیک
به دنیته نیر نه فشار به نیک

هه مین به به به به به به

Scanned with CamScanner ٢ ٢٢

(١٦٦) « یا نزهی نه یلوی »

یا نزهی نه یلوی با ننگ کوردایو
ده ننگ بارزانی کاری کردایو
خانی و با نیر و کله کله تا بهردون
با یقه ختا مور که مره ننگت و له ننگت
۹ ۹ ۹ ۹ ۹ ۹ ۹

دانیانته هرین کوهه مژمه تیت
وه کی له تا نایینه بهردی جیت
هر جا فوننه تا دین ل به ننگ
بسیارن بکه نایینه توم و ننگ
۹ ۹ ۹ ۹ ۹ ۹ ۹

کوردی بادینا نایینه بهردایو
چه تا هر لگرت بهردی بهردایو
هر ما پیکانه به نایینه بهردایو
پارتی و بهردایو نایینه بهردایو
۹ ۹ ۹ ۹ ۹ ۹ ۹

ده هه ساله بهردی نایینه بهردایو
نه تا بهردی و نایینه بهردایو
نایینه بهردی و نایینه بهردایو
ته دغه نه بهردی و نایینه بهردایو
۹ ۹ ۹ ۹ ۹ ۹ ۹

(١٧)

» در مه بانه ١١

دو مه بانه قاديان بيم
كوردستان نه ههيارم نه بيم

هه هه هه هه هه هه هه هه
بانه نه هه هه هه هه هه هه هه

ه ه ه ه ه ه ه

هه هه هه هه هه هه هه هه
هه هه هه هه هه هه هه هه

هه هه هه هه هه هه هه هه
هه هه هه هه هه هه هه هه

ه ه ه ه ه ه ه

هه هه هه هه هه هه هه هه
هه هه هه هه هه هه هه هه

هه هه هه هه هه هه هه هه
هه هه هه هه هه هه هه هه

ه ه ه ه ه ه ه

(٤١)

« نه هدر په بمان »

تیریا فو هدر به تیرانه دا
هر تا نوله که چا کورد لیک نه دا
به فودان نه ته روهه هه هه
دش که نه نه گوته نه لولان تیریک هه دا

٩ ٩ ٩ ٩ ٩ ٩

تیریا نا دا دیا روهی که نه نه
بیت که نه نه هه میا دیا نوری که نه نه
سنوریت مییا دیا چاره هه که نه نه
در حسیه و مه با دیا دیا گاتا که نه نه

٩ ٩ ٩ ٩ ٩ ٩

هه بیت فودینا هه به به نه به نه
دا به نا هه به به پارزیت هه هه هه
کارانیت هه هه هه هه به به نا به نا به
هه به نه به نه نه نه نه نه نه

٩ ٩ ٩ ٩ ٩ ٩

(٢٢)

« بيارا بن زودي »

په بيارا بيهه ته چينه م لايه
نه نه چينه ماله تده چينه زودي

مه مافه بيارا بلنه ته مه لايه

نه نه به بيارا ته مه لايه

٩ ٩ ٩ ٩ ٩

مه مافه بيارا بلنه ته مه لايه

نه نه به بيارا ته مه لايه

مه مافه بيارا بلنه ته مه لايه

نه نه به بيارا ته مه لايه

٩ ٩ ٩ ٩ ٩

مه مافه بيارا بلنه ته مه لايه

نه نه به بيارا ته مه لايه

مه مافه بيارا بلنه ته مه لايه

نه نه به بيارا ته مه لايه

٩ ٩ ٩ ٩ ٩

~~پیش~~ «پیش هرگز نه»
(۲۳)

پیش هرگز نه لغات تاری
مردم را چون نگار پیش تاری
چونند خورشید بر حوضات غنیا تاری
نه که روح و جان بکوی دیاری

پیش کتیبه جو کوه دستاغی
۹۹۹۹۹۹

پیش هرگز نه به قضا فوری نه روزه
ده بیت دانا که نه تلا میا چمنه نه روزه
خزبات نه ترو چیا تنیه نه روزه
دلنا من بر حوض لایق چه ندی نه روزه

نه نه کتیبه کتیبه جو نیشاوری
۹۹۹۹۹۹

زنگاری نه ترو حوضه شریه
نه که درین بیت حوضه به فته
بله تن فونه دین به پار حوضه فته
هلوان این نه ترو ده فته
دا به حوضه بر تلا بارزانی

۹۹۹۹۹۹

(٥٥)

» کچا میرا «

تو کچا میرا چوند جی دینک
بیر وای تیا دینک سینه پوتک
دینک و سینه ما هرتا که تکی
تو نه فوین ورا تیا تیا و نه تکی

۲ ۲ ۲ ۲

تو نجوینک دینکی بیو پوتک
دلا ده رینت بی و سینه تکی
بقامت بلند بی و شوخو چیتکی
ناز داری بی چانان تیرو چیتکی

۲ ۲ ۲ ۲ ۲

تو سینه دینک به تیا تیا تیا
تو نه تیا تیا تیا تیا تیا تیا
تیا تیا تیا تیا تیا تیا تیا
ساقی تو سینه شوخو دل فای

۲ ۲ ۲ ۲ ۲

تو بی تیا تیا تیا تیا تیا
بکه تیا تیا تیا تیا تیا تیا
دای جقات فوین سینه تیا تیا
بکلی تیا تیا تیا تیا تیا تیا

۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲

١١ بهرین زاری ۴ (۷۹)

رینیشتم دگه ل بو ئین زاری قاتی
نه مرمن لهراره بویه یا باقی
ره عین یه نه دگه قاتی

دایرکوت پورانی ده لوی

۴ ۴ ۴ ۴

دایر دمن شمال بییت یه لهره
نه ریا نه زبده حیات و رویش
دادگه ل من بییت نه و عینه لهره

هناک دایر بره نه م یه جلائی

۴ ۴ ۴ ۴

نه بو بهرین زاری قاتی ریمانی
نه وکا نیته به فونانن تینه نامانی
نه موه نه زاری به م بوهر برانی

یه قینه نه موه دایر نه مه لهره

۴ ۴ ۴ ۴

نه ره لهره نازک و شریف
وه کی وکا نیته لهره رخ زه عین
دایر جارون بله عین نه عین

دزانه کو تواری بره عین دمانی

Scanner with CamScanner ۴ ۴ ۴ ۴

~~بهرتا~~
(٢٧)

ه نام بن مرادین ۱۱

بهرتا قه نه هشته کچه کا چات شین
م نری که فنیه سه کر سنا شین
نه کل و سه و ا نه و قاقینا فرین
کنت نوی کرن نه ونا چه ند ده ردو برین

× × × ×

هنا گوت چات شین بوج و منلی نه یجا زوره
به زن زرا من نیدو نه په تک نه لباره
نه نری نه نیندم دنا هر باهه کت عوره
گوت ما تو نری نیدو ده دته لته شیره

× × × ×

هنا گوت نه ز نه بری نا فخریم هر نالی
وره داده ستا تیک بگرین نه سی ده لالی
دا گات کت نام هر هر بینه مالک
ن نوینه بینه بیک و زرا نیت حالک

× × × ×

گوت یا ز فویه هیچ فایه نینه
ه نام بن مرادین ه فودان شینه
له له لنگه نه کت که رب و کینه
نه نه به فتیله نه نه بیج گونه ه شینه

× × × ×

Scanned with CamScanner

بەهێش
(٢٩)

دا کو لیلیکا نیسانێ

بەگەر بەند کردنا که نیتێ دێرێ
دەستێ ته تا جوان ادبیتێ نغیر
چوێ گوجە تاڵە رسته ملکێ رسته نغیر
سە نه خار دە رمانێ رمانێ بوو نغیر

٩ ٢ ٩ ٩ ٩

ناخێ ته به کوردی به عێنا ته ته
سە ما ما مێژوێ ته رسته اللیله و ده ته
نغیرم نازوێر بووچ هه نه ژهن دوه ته
که زو توره مزینێ وه ن هه ته

٩ ٩ ٩ ٩ ٩

ناخێ ته چه نه ته به به ما سیه هێ
د که لیتێ د لێ صندا وه ن نا ئێرێ ته ته هێ
وده هێ ته ته ته ته ته ل جار ده هێ هێ
د به لقیته ته ته نه سیه هیه هیه هیه

٩ ٩ ٩ ٩ ٩

سە کو ته سه هله ته به به ما ته ته ته
سە کو لیلیکا هه ته نیسانێ
دا بوته به یانێ کهم ته ته ته
ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته

٩ ٩ ٩ ٩ ٩

« بێکۆرتیە فەوانات ئێرتی »
(٣١١)

نەورۆزە مەبێرێنە ئاڵمانە
پەڕیشت مەبێرێنە پێر شەتە
نەورۆز بە جاقان دێتە مە
بێکۆرتیە ئێرتی ئاڵمانە
۴ ۴ ۴ ۴ ۴

پەڕیشتە تەو جەم ئەندامێ دێت
تەتە ئاڵمانە تەو جەم
گەتە ئەندامێ ئاڵمانە
وێرە جەمێ ئەندامێ
۴ ۴ ۴ ۴ ۴

ئەو پەڕیا گەتە ئەندامێ
ئەو پەڕیا گەتە ئەندامێ
جەمێ ئەندامێ ئەندامێ
ئێرتی ئەندامێ ئەندامێ
۴ ۴ ۴ ۴ ۴

ئەو بێکۆرتیە فەوانات ئێرتی
دلێرمان کەرتی پێرتی
ئێرتی ئەندامێ ئەندامێ
دیارە ئەندامێ ئەندامێ

Scanned with CamScanner

١٣٥

« گول وەریان »

گول وەریان ل هاشینا

بە لای ئەم نێژنەین

فەندەین ل کوما ئەقینا

بونیستەمان پێدوگال ئەقین

تەلەز هاتە تەوینا

گوت ئەم دوستانەم و لەرەزین

گەریان و چاق ئێران

ئەو گول بون لەمەس وەریان

ئێدەردی ئەسەرنیا

۲۲۲۲۲۲

ئەزگامە تالای گول پەریا

گەتە داڵە لاری زەریا

بنات ئێرنیا

دەرمان ئەبۆ کولای ئێرنیا

ناز ئێرنیا ئەزەم ل

بە دێش فەردا ئەمە ئەمە ئەمە ئەمە

ئێنا بەردا گەرنیا

مەگوتت ئەمە ئەمە ئەمە ئەمە

ئەم لەرەزینە بوینا

دل بە قینل و دل دزین

دوێننا ئەمە ئەمە ئەمە ئەمە

بە لای ئەمە ئەمە ئەمە ئەمە

مەگوتت بێن فەردا ئەمە ئەمە ئەمە ئەمە
دا ناسک بە ئەمە ئەمە ئەمە ئەمە

٢٧١

« پێشيان »

ئه و ته سا ما ئه ته و ته
ب دانه چا ته ته ته ته ته ته ته
ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته
ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته
٢٢ ٢٢ ٢٢ ٢٢

ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته
ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته
ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته
ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته
٢٢ ٢٢ ٢٢ ٢٢

ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته
ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته
ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته
ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته
٢٢ ٢٢ ٢٢ ٢٢

ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته
ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته
ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته
ته ته ته ته ته ته ته ته ته ته
٢٢ ٢٢ ٢٢ ٢٢

Scanned with CamScanner

ناقهروك

- پیشهکی ۷
- ههلبهستان ژلایئ جفاکیه ۷
- ههلبهستان ژلایئ رهوشهنبیری - سیاسی قه ۷
- گرنگترین تیبینیئن ئەقی دیوانئ ۹
- دیاری بۆ بارزانی ۱۵
- ئەز و هه لگۆرد ۱۸
- هیقییا بهاری ۲۰
- قه له م و تهنهنگ ۲۲
- دنیا دووره ۲۴
- جهژنا ئاگری ۲۵
- بیروباومر ۲۶
- نموونا ئەقینی ۲۷
- دارا ئازادی ۲۸
- یادگار ۲۹
- شهرتهك دگهل خودئ ۳۰
- جهژن و سهیران ۳۱
- جهژن و ئازادی ۳۲
- دی ناقی ته نقیسم کوردستان ۳۳
- یانزهی ئەیلولئ ۳۵
- دوژمن بزانه ۳۷
- ئهم نه بی خیرین ۳۸

- ٦٨.....مخابنا مههكا
- ٦٩.....دلۆ
- ٧٠.....بۆ كچهكا ئهرمهنى
- ٧١.....بهسه ئهى دل
- ٧٢.....تو كيههوانى
- ٧٣.....بۆ دئ مرى
- ٧٤.....ئەز و ئەقین
- ٧٧.....بۆچى ته وهكر
- ٧٩.....ئەقین شاهى
- ٨٠.....رۆى نيرگز
- ٨١.....عهر عهر شهپاله
- ٨٢.....بهارا بئ گيا
- ٨٣.....دئ هيننهقه
- ٨٤.....مهدام رولان
- ٨٥.....كئ گۆت دلبهرا مرى
- ٨٦.....شۆخ و نازدار
- ٨٧.....بۆچى من تو دقئ
- ٨٨.....قينهكا بئ دهنگ
- ٨٩.....ئادار
- ٩٠.....نهورۆز
- ٩١.....نهورۆزا دلبرين
- ٩٢.....ههمى دزانن
- ٩٣.....گولئ بۆچى

٩٤.....	كهنگى
٩٥.....	ههقى
٩٦.....	چاف كهسك
٩٧.....	لەف شهكر
٩٩.....	پاشبهند

ئاكره يى ئاغنا ديوانا

Zakho Centre
for Kurdish Studies

© مافن چاپن يىن پاراستيه بۇ
سهنتهري زاخو بۇ قهكولينين كوردى

سهنتهري زاخو بۇ قهكولينين كوردى

✉ zcks@uoz.edu.krd ☎ +964(0)751 536 1550

📍 Iraq- Kurdistan region, Zakho- Univesity of zakho

ISBN 978-9-92-266100-1

9 789922 661001 >